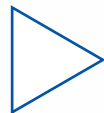

▶ UDHËZUES PËR SHFRYTËZIM TË NDIHMËS JURIDIKE FALAS

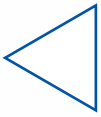

UDHËZUES PËR SHFRYTËZIM TË NDIHMËS JURIDIKE FALAS

Shkurt, 2020
Qendra për Demokraci Ekologjike FLOROZON
Projekti: QASJE E BARABARTË PËR DREJTËSI EFEKTIVE

Publikimi:UDHËZUES PËR SHFRYTËZIM TË NDIHMËS JURIDIKE FALAS

Projekti: Qasje e barabartë për drejtësi efektive

Projekti është financuar nga Bashkimi Evropian përmes skemës së granteve

"Forcimi i ndikimit të shoqërisë civile për reforma efektive gjyqësore"

Autorë:

Natasha Amdiju

Kristina Najdovska Ilievski

Natasha Dokovska Spirovska

Miratuar nga:

Kryetari i Qendrës për Demokraci Ekologjike FLOROZON

Kiril Ristovski

Shkup, 2020

Ky publikim është përgatitur me mbështetje nga Bashkimi Evropian. Përmbajtja, qëndrimet dhe mendimet janë përgjegjësi vetëm e autorëve dhe në asnjë mënyrë nuk e reflektojnë qëndrimin e Bashkimit Evropian.

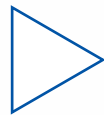
PËRMBAJTJA

PARATHËNIE	5
1. LEGJISLACIONI NACIONAL	6
2. MEKANIZMA PËR QASJE NË DREJTËSI NË PËRPUTHJE ME LEGJISLACIONIN NACIONAL	6
2.1 Praktika jashtëgjyqësore në R. Maqedonisë së Veriut në fushën e mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe qasja në drejtësi	6
2.2 Kostot e procedurës	7
3. KUSH MUND TË SHFRYTËZOJË NDIHMË JURIDIKE FALAS?	12
4. KUSH SIGURON NDIHMË JURIDIKE FALAS?	15
4.1 Lloje të ndihmës juridike falas	17
5. PROCEDURA PASI TË KËRKOHET NDIHMA PRIMARE DHE SEKONDARE JURIDIKE	19
5.1 Procedura pasi të kërkohet ndihma primare	19
6. PROCEDURA PASI TË KËRKOHET NDIHMA SEKONDARE JURIDIKE	20
7. OBLIGIMET E PJESËMARRËSVE NË PROCEDURËN PËR NDIHMË SEKONDARE JURIDIKE	22
8. SHTOJCA	24
Shtojca 1: Regjistri i shoqatave të autorizuara për të siguruar ndihmë primare juridike	24
Shtojca 2: Regjistri i fakulteteve juridike të autorizuara për të dhënë ndihmëprimare juridike	24
Shtojca 3: Kushtet minimale hapësinore dhe teknike që duhet t'i plotësojnë shoqatat për regjistrim në regjistrin e shoqatave të autorizuara për të siguruar ndihmë primare juridike	25
Shtojca 4: Aplikacioni për projekt për të siguruar ndihma primare juridike	26
Shtojca 5: Lista e shpenzime për vëllimin e punës së kryer na shoqatat dhe klinikat ligjore	30
Shtojca 6: Kërkesë për ndihmë sekondare juridike	32
Shtojca 7: Formë regjistrimi për ndihmë sekondare juridike	39
Shtojca 8: Raport për ndihmë sekondare juridike.....	40

Shtojca 9: Kërkesë për regjistrim në regjistër të avokatët e ndihmës sekondare juridike	41
Shtojca 10: Lista e shpenzime për ndihmën e dhënë sekondare juridike nga avokati.....	43
Shtojca 11: Lista e shpenzime për ndihmën e dhënë juridike nga avokati për fëmijë.....	44
Shtojca 12: Lista e shpenzime për ndihmën e dhënë sekondare juridike në procedurë për njohje të drejtës për azil	45
Shtojca 13: Kërkesë për ndihmë juridike falas në procedurë për njohjen e së drejtës së azilit	46
Shtojca 14: Kërkesë për regjistrim në regjistrin e shoqatat e krijuara për të ofruar ndihmë juridike parësore	49
Shtojca 15: Kërkesë për regjistrim në regjistrin e fakulteteve juridike të autorizuara për të ofruar ndihmë primare juridike	52
Shtojca 16: Evidenca e të dhënave në lidhje me ndihmën primare juridike	53
Shtojca 17: Evidenca e shpenzimeve për dhënie të ndihmës sekondare juridike nga avokati	54
Literatura e shfrytëzuar	55

PARATHËNIE

Ky udhëzues është pjesë e projektit "Qasje e barabartë për drejtësi efektive", që implementohet nga Shoqata Civile Qendra për Demokraci Ekologjike Florozon. Projekti është i financuar nga Bashkimi Evropian përmes Skemës së Grantëve CFSD në Ministrinë e financave - "Forcimi i Ndikimit të Shoqërisë Civile mbi Reformat efektive në sektorin e drejtësisë" EuropeAid/159467/ID/ACT/MK, Numri i kontratës 12-6208/1.

Qëllimi i projektit është të kontribuojë në krijimin e një gjyqësori të pavarur, të paanshëm, efikas, cilësor dhe transparent, përgjegjës për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive individuale të qytetarëve, me çka do të mundësohet mbrojtje adekuatë e interesit publik. Objektivat specifike e përfshijnë kontributin në ndërtimin e një sistemi efektiv të ndihmës juridike, rritjen e kapaciteteve ekzistuese të OShC-ve dhe përfaqësuesve të institucioneve relevante të ligjit për mjedis jetësor dhe mundësive për ndihmë juridike falas, sigurim të ambientit për grupet e marginalizuara dhe rritjen e ndërgjegjësimit të publikut për të drejtën për mjedis jetësor dhe mekanizmat ekzistues juridikë.

Ky udhëzues duhet t'u shërbejë qytetarëve që ata përmes Ligjit për ndihmë juridike falas të realizojnë të drejtat e tyre të garantuara kushtetuese për mjedis të shëndosh jetësor.

Përdoruesit e fundit janë organizatat civile, qytetarët, grupet e lëndueshme dhe të marginalizuara në shoqëri.

1. LEGJISLACIONI NACIONAL

E drejta për mjedis të shëndosh garantohet me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë e Veriut, me aktet ligjore dhe nënligjore, si dhe me konventat e ratifikuara.

Çështjet e veçanta mjedisore rregullohen në ligje dhe akte nënligjore të veçanta, si dhe dispozita ligjore për mbrojtjen e mjedisit.

Përveç rregulloreve dhe politikave të përgjithshme, objektet që shkaktojnë ndikime në mjedis janë përcaktuara edhe me akte të veçanta ligjore që më ngushtë e rregullojnë ndonjë veprimtari të caktuar ekonomike.

Ligji për Ndhimën Juridike Falas (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë e Veriut Nr. 101/2019) e specifikon mundësinë e ndihmës juridike falas, si dhe procedurat dhe personat të cilët o plotësojnë kushtet për shfrytëzuar të drejtën për ndihmë juridike falas. Vetë ligji nuk përcakton në mënyrë të qartë të drejtën e shfrytëzimit të ndihmës juridike falas në fushën e mjedisit, por mundësia për të marrë këtë lloj ndihme nuk është e përjashtuar.

Varësisht nga lloji shkeljes së të drejtës në fushën e mjedisit jetësor, mbrojtje ligjore mund të kërkohej në disa lloje procedurash, edhe atë procedura civile, administrative, kushtetuese. E drejta për ndihmë juridike falas në fushën e procedurave penale rregullohet në mënyrë të qartë me Ligjin për procedurë penale. Mundësia për ndihmë juridike falas, përkatësisht për ulje të shumës së tarifave në pjesën e qasjes në drejtësi në fushën e mjedisit mund të arrihet duke iu referuar Konventës së ratifikuar të Arhusit.

2. MEKANIZMA PËR QASJE NË DREJTËSI NË PAJTIM ME LEGJISLACIONIN NACIONAL

2.1 Praktikë jashtëgjyqësore dhe gjyqësore në R. e Maqedonisë së Veriut në fushën e mjedisit jetësor dhe qasja në drejtësi

Në pajtim me legjislacionin nacional, mekanizmat që mund të shfrytëzohen për të drejtën për qasje në drejtësi nga fusha e mjedisit jetësor, janë rregulluar dhe mundësuar në procedura jashtëgjyqësore dhe procedura gjyqësore.

Procedura jashtëgjyqësore mund të iniciohen pranë Avokatit të popullit dhe trupa të tjerë për mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

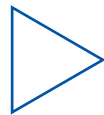
Ndihmë dhe intervenim nga Avokati i Popullit mund të kërkojë çdo qytetar dhe shtetas i huaj (personalisht ose nëpërmjet personit të autorizuar nga ai) kur do të vlerëson që është shkelur ndonjë e drejtë e tij kushtetuese dhe/ose ligjore me akte apo veprime të organeve të administratës shtetërore dhe organe tjera të cilat kanë autorizime publike.

Ndërmjetësimi është mënyrë alternative për zgjidhje të kontesteve në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Procedura e ndërmjetësimit është vullnetare, efikase, e shpejtë dhe më e lirë nga procedura gjyqësore. Kontestet nga fusha e mjedisit jetësor janë konteste që mund të ndërmjetësohen dhe si të tilla mund të realizojnë qasje në drejtësi nëpërmjet procesit të ndërmjetësimit.

Mekanizmi për realizim të qasjes në drejtësi është edhe konventa e Arhusit, instrument për mbrojtje të mjedisit jetësor, i cili mundëson që procedurat për mbrojtje të zbatohen me shpenzime të zvogëluara apo krejtësisht falas.

Mekanizëm për realizimin e të drejtës për mjedis jetësor të shëndetshëm janë edhe procedurat gjyqësore, përkatësisht procedura pranë Gjykatës Kushtetuese të RMV-së, procedura civile, procedura administrative, procedura për kundërvajtje dhe procedura penale.

■ **Procedurë pranë Gjykatës Kushtetuese të RMV-së**

Secili qytetarë i RMV-së mund të parashtrojë, pranë Gjykatës kushtetuese, iniciativë për ngritjetë procedurës përvlerësim të kushtetutshmërisë së ndonjë ligji apo kushtetutshmërinë dhe ligjshmërinë e ndonjë dispozite tjetër, si dhe kushtetutshmërinë e programeve dhe statuteve të partive politike dhe shoqatave të qytetarëve. Parashtrimi i iniciativave nuk ndërlidhet me ekzistim të interesit juridik të parashtruesit, vetëm nevojitet që iniciativa të parashtrohet në formë përkatëse, përkatësisht akti që kontestohet të përcaktohet saktë, njëlloj edhe shkaqet për të cilat kontestohet akti, cilat dispozita kushtetuese dhe ligjore shkelen me aktin e kontestuar dhe kush është i parashtruesi. Procedura për mbrojtje të lirive dhe të drejtave të njeriut, iniciohet me kërkesë (ankesë kushtetuese) nga secili person i cili konsideron që ndonjë nga liritë dhe të drejtat e përmendura i janë shkelur me akt përfundimtar apo akt të plotfuqishëm ose me veprim.

■ **Procedurë civile**

Për të iniciuar procedurë civile, duhet të vërtetohet legjitimacioni aktiv dhe paditësit duhet të jenë persona të cilët drejtpërsëdrejti i vuajnë pasojat e dëmshme nga burimi i rrezikut. Gjatë procedurës civile, organizatat qytetarët mund të paraqiten si ndërhyrës.

■ **Procedurë administrative**

Procedura administrative iniciohet me kërkesë të një pale apo nga ndonjë organ publik me detyrë zyrtare. Procedurën administrative e inicion organ kompetent me detyrë zyrtare ose me kërkesë të parashtruar nga pala. Procedura për ngritje të kontestit administrativ është e rregulluar me Ligjin për konteste administrative. Punë administrative janë të gjitha aktet dhe veprimet nëpërmjet të cilave shprehen dhe ushtrohen kompetencat e administratës publike. Si akte administrative konsiderohen të gjitha ato akte dhe veprime me të cilat vendoset për të drejtat, obligimet ose interesat juridike të palëve në procedurën administrative. Procedura administrative është e rregulluar me Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative. Sipas dispozitave të këtij ligji fushë e veprimit janë të gjitha çështjet administrative që nuk janë rregulluar me ligj të veçantë.

■ **Procedurë për kundërvajtje**

Procedurë për kundërvajtje iniciohet për ndotësit si dënime mandatore apo kallëzime për kundërvajtje.

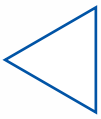
2.2 Shpenzime për procedurën

■ **Shpenzime në procedurë kontestimore**

Në pajtim me nenin 145 të Ligjit për procedurë kontestimore – Shpenzimet kontestimore i përbëjnë harxhimet që janë bërë gjatë ose për shkak të procedurës. Shpenzimet kontestimore e përfshijnë edhe shpërblimin për avokatin dhe personat tjerë të cilëve ligji u përcakton të drejtë për shpërblim.

Çdo palë paraprakisht i parashtron shpenzimet që i ka bërë me veprimin e vet. Gjykata nuk do të veprojë në bazë të ndonjë padie, as nuk do të ndërmerr ndonjë veprim për të cilin nuk është paguar taksa gjyqësore. Nëse paditësi nuk e paguan taksën gjyqësore në afat prej 15 ditësh nga dita e parashtrimit të padisë, vlerësohet që padia është tërhequr. Kur pala do të propozojë prezantim të provave, është e obliguar në bazë të urdhrit të gjyqit paraprakisht ta deponojë shumën e duhur për të mbuluar shpenzimet që do të rezultojnë nga prezantimi i provave. Kur dyja palët do të propozojnë prezantim të provave apo kur gjykata do ta përcaktojë atë, gjykata është ajo që e përcakton edhe shumën e nevojshme për të mbuluar shpenzimet të cilat dy palët duhet ta deponojnë në pjesë të barabarta. Pala e cila do ta

humb kontestin tërësisht, është e detyruar t'ia kompensojë shpenzimet palës tjetër dhe ndërmjetësuesit të saj. Nëse një palë e fiton pjesërisht kontestin, gjykata, duke pasur parasysh nivelin e fitores, mund të përcaktojë që secila palë t'i mbulojë (bartë) shpenzimet e veta ose njëra palë të kompensojë pjesën proporcionale të shpenzimeve të palës tjetër dhe ndërmjetësuesit. Gjykata mund të vendos që njëra palë t'ia kompensojë të gjitha shpenzimet që pala tjetër dhe ndërmjetësuesi i saj i kanë pasur, nëse pala tjetër nuk ia ka dalë të fitojë ndonjë pjesë proporcionalisht të vogël të kërkesës së vet, kurse për shkak të asaj pjese nuk janë shfaqur shpenzime të posaçme. Gjykata, duke i vlerësuar me vëmendje të gjitha rrethanat, merr vendim cilat shpenzime kanë qenë të domosdoshme, si dhe për lartësinë e të njëjtave. Shpërblimi dhe shpenzimet tjera për avokatët përlllogariten sipas tarifës për kompensim të shpenzimeve të avokatëve. Pavarësisht përfundimit të kontestit, pala është e detyruar që palës tjetër t'ia kompensojë shpenzimet që i ka shkaktuar. Paditësi i cili do ta tërheq padinë është i detyruar që palës tjetër t'ia kompensojë shpenzimet kontestimore, përveç nëse tërheqja e padisë ka ndodhur menjëherë pas plotësimit të kërkesës nga ana e të paditurit. Kur të përfundojë procedura, secila palë me barazim gjyqësor i parashtron shpenzimet e veta, përveç nëse në barazimin gjyqësor nuk ka marrëveshje ndryshe. Shpenzimet barazim, për të cilat është bërë përpjekje të realizohen, por realizimi nuk ka qenë i suksesshëm, përfshihen në shpenzimet kontestimore. Kur prokurori publike paraqitet si palë në procedurë ai ka të drejtë për kompensim të shpenzimeve sipas dispozitave të Ligjit për procedurë kontestimore. Shpenzimet që duhet t'i parashtrorë prokurori publik paguhen nga Buxheti i R. së Maqedonisë së Veriut. Pala është e detyruar ta thekson kërkesën për kompensim të shpenzimeve, më së voni deri në përfundim seancës, e cila i paraprin vendimit për shpenzimet. Nëse bëhet fjalë për miratim të vendimit pa debat paraprak, pala është e obliguar që kërkesën për kompensim të shpenzimeve ta paraqet në propozimin, për të cilën gjyqi pastaj duhet të vendos në aktgjykimin apo vendimin me të cilin përfundohet procedura pranë atij gjyqi. Gjatë publikimit të aktgjykimit apo vendimit në mënyrë verbale me të cilin kërkohet kompensim i shpenzimeve, gjykata mund të vendosë që shumën e shpenzimeve ta përlllogarit në aktgjykim, përkatësisht vendim të përpiluar me shkrim, nëse vendimi duhet t'u dërgohet palëve.

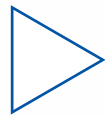
■ **Shpenzime të procedurës për sigurim të provave**

Shpenzimet e procedurës për sigurim të provave i parashtron pala e cila ka parashtruar propozim për sigurim të provave. Ajo është e detyruar t'ia kompensojë shpenzimet palës tjetër, përkatësisht përfaqësuesit të përcaktuar të përkohshëm. Këto shpenzime pala mund t'i realizojë në mënyrë plotësuese si pjesë e shpenzimeve kontestimore, varësisht nga suksesi në procedurë.

■ **Lirim nga pagesa e shpenzimeve të procedurës**

Sipas nenit 163 të Ligjit për procedurë kontestimore, gjykata do ta lirojë palën, nga pagesa e shpenzimeve të procedurës, e cila sipas gjendjes së përgjithshme pronësore nuk ka mundësi t'i mbulon këto shpenzime pa e dëmtuar mbajtjen e vet të domosdoshme dhe mirëmbajtjen e familjes së vet. Lirimi nga pagesa e shpenzimeve të procedurës përfshin lirim nga pagesa e taksave dhe lirim nga deponimi i parapagesës (avansit) për shpenzimet e dëshmitarëve, ekspertëve, për inspektim dhe për shpalljet gjyqësore. Gjykata mund ta liron palën vetëm nga pagesa e taksave, nëse me pagesën e taksave konsiderueshëm do të zvogëlohen mjetet nga të cilat ekziston pala dhe anëtarët e familjes së palës.

Gjatë miratimit të vendimit për lirim nga pagesa e shpenzimeve për procedurë, gjykata do t'i vlerësojë të gjitha rrethanat, duke e marrë parasysh vlerën e lëndës së kontestit, numrin e personave të cilët u mirëmban pala dhe të ardhurat e palës dhe anëtarëve të familjes së saj. Gjykata e shkallës së parë, me propozim të palës, e sjell vendimin për lirim nga

pagesa e shpenzimeve të procedurës. Pala është e detyruar që propozimit t'i bashkëngjit vërtetim për gjendjen e saj pronësore, të lëshuar nga organi kompetent i administratës shtetërore. Në vërtetimin për gjendjen pronësore duhet të shënohet shuma e tatimit që e paguan amvisërisë së palës dhe anëtarë të veçantë të asaj amvisërie, të ardhura të tjera dhe gjendja pronësore e palës në përgjithësi. Gjykata me detyrë zyrtare mund t'i sigurojë të dhënat e nevojshme dhe njoftimet për gjendjen pronësore të palës e cila kërkon lirim, kurse për çështjen e njëjtë mund ta dëgjojë edhe palën tjetër.

Kundër vendimit të gjykatës me të cilin miratohet propozimi i palës nuk lejohet ankesë. Kur pala është tërësisht e liruar nga pagesa e shpenzimeve të procedurës, gjykata e shkallës së parë me kërkesë të saj do të përcaktojë përfaqësues të autorizuar për ta, nëse kjo është e nevojshme për mbrojtjen e të drejtave të palës. Pala të cilës i është përcaktuar përfaqësues lirohet nga pagesa e shpenzimeve dhe nga shpërblimi për përfaqësuesin e autorizuar. Përfaqësuesin e autorizuar nga radhët e avokatëve e përcakton kryetari i gjyqit.

■ Shpenzime në procedurë penale

Në pajtim me nenin 102 të Ligjit për procedurë penale, shpenzimet për procedurë penale janë harxhimet që janë bërë për procedurën penale, nga fillimi E deri në përfundim dhe harxhimet për veprime hetuese që janë ndërmarrë para procedurës hetimore. Shpenzimet e procedurës penale përfshijnë:

1. Shpenzime për dëshmitarë, ekspertë, përkthyes, interpretues dhe profesionistë, shpenzimet për incizimet audio-vizuele dhe transkriptim i incizime, si dhe shpenzime për inspektim;
2. Shpenzime për transport të të akuzuarit;
3. Harxhime për ndalim të të akuzuarit, përkatësisht personit të privuar nga liria;
4. Shpenzime për transport dhe rrugore të personave zyrtarë;
5. Shpenzime për mjekim të të akuzuarit gjatë kohës që gjendet në paraburgim, si dhe shpenzime për lindje, përveç shpenzimeve që arkëtohen nga fondi për sigurim shëndetësor;
6. Shumë paushall;
7. Shpërblim dhe harxhime të duhura të mbrojtësit, harxhime të domosdoshme të paditësit privat dhe përfaqësuesit të tij ligjor, si dhe shpërblim dhe harxhime të duhura të përfaqësuesit të vet dhe
8. Harxhime të duhura të palës së dëmtuar dhe të përfaqësuesit të vet ligjor, si dhe shpërblim dhe harxhime të duhura të përfaqësuesit të vet.

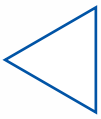
■ Vendim për shpenzimet të procedurës penale

Në çdo aktgjykim dhe vendim me të cilin ndërpritet procedura penale vendoset kush do t'i mbulon shpenzimet e procedurës dhe shumën e të njëjtave.

■ Parashtrim i shpenzimeve që janë bërë me faj personal

I akuzuari, i dëmtuari, paditësi privat, përfaqësuesi ligjor, i autorizuari, dëshmitari, eksperti, përkthyesi, interpretuesi dhe personi profesional, pavarësisht rezultatin përfundimtar të procedurës penale, i parashtron shpenzimet për angazhimin e tyre, për shtyrjen e debatit kryesor dhe shpenzimet tjera të procedurës që i kanë shkaktuar me faj të tyre. Për shpenzimet miratohet vendim i posaçëm, përveç nëse për shpenzimet që i parashtron paditësi privat dhe i akuzuari vendoset në vendimin për lëndën kryesore.

■ **Vendimmarrje për shpenzimet në aktgjykim gjykues**

Kur gjyqi e shpall personin e pandehur fajtor, në aktgjykim do të theksohet që ai detyrohet t'i kompensojë shpenzimet e procedurës penale. Personi i cili është i akuzuar për më tepër vepra penale nuk do të gjykohet t'i kompensojë shpenzimet lidhur me veprat për të cilat është i liruar nga akuza, nëse ato mund të veçohen nga shpenzimet e përgjithshme. Në aktgjykimin me të cilin më tepër të akuzuar janë shpallur fajtor, gjykata do të përcakton pjesën e shpenzimeve që do ta bartë secili prej tyre, e nëse kjo nuk është e mundur, atëherë gjykata me vendim që të gjithë të akuzuarit t'i mbulojnë shpenzimet në mënyrë solidare. Pagesa e shumës paushall do të përcaktohet për secilin të akuzuar veçmas.

Në vendimin me të cilin vendoset për shpenzimet, gjykata mund ta lirojë të akuzuarin nga obligimi për t'i kompensuar tërësisht apo pjesërisht shpenzimet e procedurës penale, nëse me pagimin e tyre është vënë në pikëpyetje ekzistenca e të akuzuarit ose e personave për të cilët ai është i obliguar të siguron ekzistencë. Nëse konstatohen këto rrethana pas miratimit të vendimit për shpenzimet, kryetari i këshillit, me vendim të posaçëm mund ta lirojë të akuzuarin nga obligimi për kompensim të shpenzimeve për procedurën penale.

■ **Shpenzime të mbrojtësit dhe të autorizuarit**

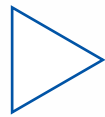
Personi i përfaqësuar është i obliguar t'ia paguan shpërblimin dhe shpenzimet e domosdoshme mbrojtësit dhe personit të autorizuar të paditësit privat apo personit të dëmtuar, pa marrë parasysh atë, që sipas vendimit të gjykatës është i obliguar t'i mbulon shpenzimet e procedurës penale, përveç nëse sipas dispozitave të LPP-së, shpërblimi dhe harxhimet e domosdoshme të mbrojtësit i mbulon Buxheti i R. së Maqedonisë së Veriut. Nëse për të akuzuarin është përcaktuar mbrojtës, kurse me pagesën e shpërblimit dhe të harxhimeve të domosdoshme i është vënë në pikëpyetje ekzistenca ose ekzistenca e personit për të cilin ai është i obliguar të kujdeset shpërblimin dhe harxhimet e domosdoshme për avokatin do të paguhet nga Buxheti i R. së Maqedonisë së Veriut. Personi i autorizuar i cili nuk është avokat nuk ka të drejtë për shpërblim, përveç për kompensim të harxhimeve të domosdoshme.

Shumën dhe mënyrën e shpenzimeve që janë bërë realisht në procedurën penale i përcakton kryetari i Gjykatës Supreme pasi paraprakisht të pranohet mendim nga prokurori publik i R. së Maqedonisë së Veriut.

■ **Shpenzime të procedurës së përgjithshme administrative/Shpenzime të organit dhe të palëve:**

Harxhimet e veçanta monetare kesh të organit që e zbaton procedurën, siç janë: shpenzimet rrugore të personave zyrtarë, harxhimet për dëshmitarë, ekspertë, interpretues, inspektime, shpallje dhe ngjashëm, e të cilat kanë ndodhur me zbatim të procedurës pas ndonjë pune administrative, sipas rregullit i mbulon ai që e ka shkaktuar procedurën. Kur personi i cili merr pjesë në procedurë me faj të vet ose për shkak të sjelljes joadekuate shkaktonte shpenzim për vepra të caktuara në procedurë, është i detyruar t'i mbulon ato shpenzime.

Kur procedura që është nisur me detyrë zyrtare ka përfunduar në favor të palës, shpenzimet e procedurës i mbulon organi i cili e ka iniciuar procedurën. Secila palë, sipas rregullit, vet i mbulon shpenzimet e saj të shkaktuara me procedurën, siç janë shpenzimet për ardhje, koha e humbur, harxhimet për taksë, për përfaqësim juridik, ndihmë profesionale dhe tjera. Kur në procedurë marrin pjesë dy ose më tepër palë me interesa të kundërta, pala e cila e ka shkaktuar procedurën, e në dëm të cilës ka përfunduar procedura, është e obliguar t'ia kompensojë shpenzimet e arsyeshme që i kanë ndodhur palës tjetër me pjesëmarrjen në procedurën.

Kur ndonjë prej palëve pjesërisht ia ka dalë të realizojë kërkesën e vet, ajo e ka për obligim që palës tjetër t'ia kompensojë shpenzimet proporcionalisht me pjesën e kërkesës së vet për të cilën nuk ka pas sukses. Pala e cila me sjellje të papërshtatshme i ka shkaktuar palës tjetër harxhime në procedurë, është e detyruar t'ia kompensojë ato shpenzime. Shpenzimet për përfaqësim juridik kompensohen vetëm në rastet kur përfaqësimi i tillë ka qenë i domosdoshëm dhe i arsyeshëm.

Kërkesa për kompensim të këtyre shpenzimeve duhet të parashtrohet me kohë, që organi i cili e zbaton procedurën të mund të vendos për atë në vendimin përfundimtar. Në të kundërtën, pala do të humb të drejtën për kompensim të shpenzimeve. Personi zyrtar i cili e zbaton procedurën është i obliguar që ta paralajmërojë palën për këtë. Secila palë i mbulon shpenzimet e veta të procedurës që është përfunduar me barazim, nëse në barazimin e shpenzimeve nuk është përcaktuar ndryshe. Shpenzimet e palës apo ndonjë personi tjetër në procedurë të shkaktuara me procedurën e iniciuar me detyrë zyrtare është në interes publik, të cilat pala, përkatësisht person tjetër në procedurën nuk i ka shkaktuar me sjelljen e vet, i mbulon organi i cili e ka iniciuar procedurën.

Nëse procedura iniciohet me kërkesë të palës, ndërsa me siguri mund të parashihet që do të shkaktojë harxhime të posaçme monetare kesh lidhur me inspektimin, ekspertizën, ardhjen e dëshmitarëve dhe ngjashëm, organi që e zbaton procedurën, me konkluzion mund paraprakisht ta përcaktojë palën për të deponuar shumën e nevojshme për të mbuluar ato shpenzime. Nëse pala nuk e deponon atë shumë në afatin e përcaktuar, organi mund të heq dorë nga prezantimi i atyre provave ose ta ndërpresë procedurën, përveç nëse interesi publik kërkon që procedura të vazhdohet. Në vendimin me të cilin ndërpritet procedura, organi i cili e sjell vendimin përcakton kush i mbulon shpenzimet e procedurës, shumën e tyre, kujt dhe në çfarë afati duhet t'i paguhen. Në aktvendimin doemos duhet veçmas të theksohet nëse ai që i mbulon shpenzimet duhet edhe t'i kompensojë shpenzimet e palës tjetër.

Nëse shpenzimet e procedurës i mbulojnë më shumë persona, shpenzimet do të ndahen ndërmjet tyre në pjesë të barabarta, përkatësisht në proporcion të përshtatshëm. Nëse organi nuk vendos për shpenzimet në vendim, atëher po në atë vendim do të thekson që për shpenzimet do të miratojë konkluzion të posaçëm.

Dëshmitarët, ekspertët, interpretuesit dhe personat zyrtarë kanë të drejtë për kompensim të shpenzimeve për udhëtim, të harxhimeve që janë shkaktuar me qëndrimin në ndonjë vend, ndërsa nëse për atë kohë nuk u takojnë të ardhura, kanë të drejtë edhe për kompensim të ardhurat e humbura. Krahas kompensimit, ekspertët dhe interpretuesit kanë të drejtë edhe për shpërblim të posaçëm. Kërkesën për kompensim përkatësisht për shpërblim, dëshmitarët, ekspertët dhe interpretuesit janë të detyruar ta parashtrorjnë gjatë dëgjimit, interpretimit, përkatësisht dhënies së mendimit të ekspertit. Në të kundërtën e humbin atë të drejtë, kurse personi zyrtar i cili e zbaton procedurën është i obliguar për këtë ta paralajmëron dëshmitarin, ekspertin dhe interpretuesin. Shumën e kompensimit e përcakton me konkluzion të veçantë organi që e zbaton procedurën, duke përcaktuar kush e ka detyrimin për ta paguar kompensimin dhe brenda cilit afat. Kundër këtij konkluzioni lejohet ankesë e veçantë. Ky konkluzion paraqet bazë për përmbarim.

■ Lirim nga pagesa e shpenzimeve

Në pajtim me nenin 123 e Ligjit për procedurën të përgjithshme administrative, organi që e zbaton procedurën mund ta lirojë palën nga mbulimi i shpenzimeve në tërësi apo pjesërisht, nëse konstaton që pala nuk ka mundësi t'i mbulon shpenzimet pa e dëmtuar ekzistencën e vet të domosdoshme dhe për të mirëmbajtur të familjes vet. Organi sjell konkluzion për atë sipas propozimit të palës në bazë të vërtetimit për gjendjen pronësore

të palës që është lëshuar nga organi kompetent.

Lirimi nga mbulimi i shpenzimeve ka të bëjë me lirim nga taksat, nga harxhimet e organit që e zbaton procedurën, siç janë shpenzimet rrugore të personave zyrtarë, harxhime për dëshmitarë, ekspertë, interpretues, inspektim dhe shpallje, si dhe lirim nga deponimi për shpenzimet.

Shtetasit e huaj do të lirohen nga mbulimi i shpenzimeve vetëm me kusht të reciprocitetit. Në rast të dyshimit për ekzistim të reciprocitetit, sqarim jep organi i administratës shtetërore kompetent për punë të jashtme. Organi që e zbaton procedurën mund të anulon konkluzionin, gjatë procedurës, për lirim të mbulimit të shpenzimeve nëse konstaton se më nuk ekzistojnë shkaqe për të cilat pala ka qenë e liruar nga mbulimi i shpenzimeve. Kundër konkluzionit me të cilin refuzohet kërkesa e palës për lirim nga mbulimi i shpenzimeve, pala mund të parashtrorë ankesë të veçantë.

3. KUSH MUND TË SHFRYTËZOJË NDIHMË JURIDIKE?

Varësisht nga lloji i ndihmës juridike falas që mund të kërkohet, ekzistojnë edhe kritere të ndryshme që janë rregulluar në Ligjin për ndihmë juridike falas të cilat personat – kërkues të ndihmës falas duhet t'i plotësojnë. Ndhimë primare juridike mund të kërkojë çdo person, ndërsa ndihmë sekondare juridike mund të shfrytëzojnë vetëm persona të cilët plotësojnë kushte të caktuara.

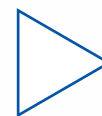
Ndhimë primare juridike i jepet secilit person të interesuar. Takimi i parë në Ministrinë për Drejtësi, në shoqatën e autorizuar ose në klinikën juridike është me qëllim që personit të interesuar t'i sqarohet natyra e problemit ose të përcaktohet nëse problemi është çështje juridike, nëse i njëjti është në kuadër të gamës së shërbimeve juridike të cilat Ministria e drejtësisë, shoqata dhe klinika juridike i japin, si dhe llojet e ndihmës juridike të cilat janë më të përshtatshmet për atë person. Ministria e drejtësisë, shoqata dhe klinika juridike nuk kanë të drejtë të veprojnë në emër dhe në llogari të personit, gjatë procedurës për ndihmë primare juridike.

Ndhimë sekondare juridike miratohet për person kërkesa e të cilit është e arsyeshme, i cili ka nevojë për ndihmë profesionale juridike nga avokat për punë konkrete juridike dhe i cili nuk ka mundësi t'i paguan shpenzimet e procedurës për shkak të gjendjes së tij financiare. Ndhimë sekondare juridike përfshin përfaqësim në procedurë pranë gjykatës, organit shtetëror, Fondit për sigurim pensional dhe invalidor në Republikën e Maqedonisë së Veriut, Fondit për sigurim shëndetësor në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe personave të cilët ushtrojnë autorizime publike. Kjo nënkupton përfaqësim pranë të gjitha niveleve në procedurë civile, administrative dhe konteste administrative, përfaqësim pranë noterit në procedurë për diskutim për trashëgiminë, përpilim të parashtresave të debitorit pranë përmbaruesit kompetent, kur përmbarimi zbatohet me shitje të patundshmërive, si dhe lirim të shpenzimeve në pajtim me dispozitat e parapara në Ligjin për ndihmë juridike falas ose në ndonjë ligj tjetër.

■ Të drejtë për të parashtruar kërkesë për ndihmë sekondare juridike ka:

Person shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut me vendbanim permanent në Republikën e Maqedonisë së Veriut;

Shtetas i huaj me leje për qëndrim të përkohshëm ose të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose person pa shtetësi i cili legalisht qëndron në Republikën e Maqedonisë së Veriut;

Person i cili ka të drejtë për ndihmë juridike të siguruar nga Republika e Maqedonisë së Veriut në pajtim me marrëveshjet e ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut; dhe

■ **Kërkues të drejtës për azil.**

Kërkuesi i ndihmës sekondare juridike ka të drejtë të shfrytëzon ndihmë sekondare juridike nëse për shkak të gjendjes së vet financiare nuk mund t'i realizojë të drejtat e garantuara me ligj dhe me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut, pa e rrezikuar ekzistencën personale dhe ekzistencën e anëtarëve të familjes së vet me të cilët jeton në amvisëri të përbashkët. Gjendja financiare e kërkuesit dhe e anëtarëve të familjes përcaktohet në bazë të deklaratës me shkrim për gjendjen financiare që e ka dhënë kërkuesi i ndihmës juridike, e cila është pjesë e kërkesës për ndihmë juridike falas.

■ **Kushte për të ardhura të kërkuesit**

Vlerësohet që gjendja financiare e kërkuesit dhe e anëtarëve të familjes tij është e rrezikuar me shpenzime e procedurës nëse:

Të ardhurat mujore të kërkuesit, i cili jeton vetëm, nuk e tejkalojnë shumën e neto pagës minimale në Republikën e Maqedonisë së Veriut, të përcaktuar me dispozitat nga fusha e pagës minimale;

Të ardhurat mujore të kërkuesit i cili jeton në amvisëri të përbashkët me anëtarët e familjes tij nuk e tejkalojnë shumën e neto pagës minimale dhe të ardhurat mujore të secilit anëtarë tjetër të familjes nuk e tejkalojnë shumën prej 20% të neto pagës minimale të përcaktuar me dispozitat nga fusha e pagës minimale.

■ **Të ardhura mujore të kërkuesit të ndihmës juridike dhe të anëtarëve të familjes së tij konsiderohen:**

1. Neto paga;
2. Pension që realizohet në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose jashtë shtetit;
3. Kompensim monetare në bazë të papunësisë;
4. Neto të ardhura të realizuara ose të paraqitura në Drejtorinë e të Ardhurave Publike;
5. Të ardhura për mbështetje financiare nga fusha e bujqësisë dhe zhvillimit rural që janë realizuar vitin paraprak;
6. Pension invalidor nga lufta ose civil;
7. Të ardhura nga punë e përkohshme jashtë vendit;
8. Të ardhura të realizuara nga instrumentet financiare;
9. Të ardhura nga prona;
10. Mjete financiare të bartës të qarkullimit pagesor;
11. Alimentacion ligjor; dhe
12. 1Dhurata për të cilat obliguesit tatimor janë të obliguar të paguajnë tatim mbi të ardhura nga veprimtari në pajtim me dispozitat e Ligjit për tatim mbi të ardhura.

■ **Të ardhura nuk konsiderohen:**

1. Kompensim monetare për ndihmë dhe kujdes nga person tjetër;

2. Shtesë prindërore për fëmijë;
3. Shtesë feminare dhe shtesë e veçantë;
4. Kompensim për dëmtim trupor;
5. Ndihmë sociale monetare;
6. Ndihmë e përhershme monetare;
7. Ndihmë e njëfishtë monetare dhe ndihmë me materiale;
8. Kompensim monetar për shpenzime për person të akomoduar dhe kompensim për akomodim të personit në familje akomoduese;
9. Ndihmë e njëfishtë monetare për foshnje;
10. Alimentacion ligjor për fëmijë që harmonizohet ne rritjen e shpenzimeve për jetë për vitin e kaluar, të publikuara nga Enti Shtetëror për Statistikë, në janar për vitin rrjedhës;
11. Ndihmë monetare për banim social;
12. Kompensim për regjistruar për kryerje të punëve lidhur me zbatimin e regjistrimit të popullatës, ekonomive familjare dhe banesave në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe anëtarëve të familjeve;
13. Bursë;
14. Mjete të miratuara nga institucion kompetent për trajtim mjekësor jashtë shtetit;
15. Ndihmë për shurdhësi;
16. Ndihmë për verbëri dhe mobilitet;
17. Kompensim të pagës për orar të shkurtuar pune për shkak të kujdesit për fëmijë me pengesa trupore ose mentale në zhvillim; dhe
18. Ndihmë monetare për person i cili deri në moshën 18 vjeçe ka pasur status të fëmijës pa prind dhe pa kujdes prindëror.

■ **Kushte për pronën e kërkuarit**

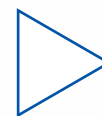
Ndihmë juridike falas do t'i lejohet kërkuarit, nëse në bazë të deklaratës së parashtruar për gjendjen financiare të kërkuarit dhe anëtarëve të familjes së vet, konstatohet që:

1. Kërkuari i ndihmës juridike dhe anëtarët e familjes së vet në pronësi kanë vetëm një objekt njëbanesor ose banesë në pjesë të posaçme të ndërtesës në të cilën jetojnë;
2. Krahas pronës së përmendur në alinenë 1 e këtij paragrafi, kërkuari dhe anëtarët e familjes së vet në pronësi kanë një ose më shumë parcela fizike të lidhura kadastrale me sipërfaqe të përgjithshme jo më të madhe se 300 m² në Shkup; ose 500 m² në komunat në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përkatësisht një ose më shumë parcela kadastrale me sipërfaqe të përgjithshme kadastrale jo më të madhe se 5000 m² në zona rurale; dhe
3. kërkuari i ndihmës juridike dhe anëtarët e familjes tij kanë vetëm një mjet të regjistruar motorik vëllimi i motorit të të cilit nuk është mbi 1 200 centimetër kub.

■ **Pronë nuk do të konsiderohen:**

1. Objekte të cilat në pajtim me Ligjin për përmbarim nuk i nënshtrohen përmbarimit;

2. Të ardhura nga pronat që sipas këtij ligji merren parasysh gjatë përcaktimit të të ardhurave të kërkuesit të ndihmës juridike apo të anëtarëve të familjes së vet;
3. Mjet i regjistruar motorik të cilin kërkuesi e përdor për transport të anëtarit të familjes, me invaliditet; dhe
4. Tokë natyrisht jopjellore (krepa, lugina dhe tjera), si dhe livadhe, kullosa, kallamishte dhe moçale të klasës 5, 6, 7 dhe 8, në pajtim me Ligjin për kadastër të patundshmërive.

■ **Aprovim i ndihmës sekondare juridike pa verifikim të gjendjes financiare**

Ndihmë sekondare juridike do të aprovohet pa e verifikuar gjendjen financiare të kërkuesit dhe anëtarëve të familjes së tij nëse:

1. Kërkuesi gjendet në familje akomoduese, njësi banesore për banim të organizuar me përkrahje ose në ent për mbrojtje sociale, me aktvendim të Qendrës për punë sociale;
2. Kërkuesi ka nevojë për inicim dhe përfaqësim në procedurë për shqiptim të masave të përkohshme për mbrojtje nga dhuna në familje pranë gjykatës kompetente; ose
3. Kërkuesi për shkak të katastrofës elementare, forcës madhore ose rrethana të tjera që janë jashtë kontrollit të tij gjendet në situatë financiare që e pengon në mënyrë të pavarur të siguron mbrojtjen e të drejtave të veta.

4. KUSH SIGURON NDIHMË JURIDIKE FALAS?

Ndihmë juridike falas mund të jepet si ndihmë primare juridike dhe ndihmë sekondare juridike.

■ **Ndihmë primare juridike siguron:**

1. person i autorizuar zyrtar nga Ministria e drejtësisë – sektori për ndihmë juridike falas;
2. shoqatë e autorizuar, e regjistruar në Regjistrin e shoqatave¹ pranë Ministrisë së drejtësisë së R. së Maqedonisë së Veriut; dhe
3. klinikë juridike, e regjistruar në Regjistrin e klinikave juridike pranë Ministrisë së drejtësisë së R. së Maqedonisë së Veriut

■ **Ndihmë sekondare juridike siguron:**

1. avokat, i regjistruar në Regjistrin e avokatëve² Ministrisë së drejtësisë së R. së Maqedonisë së Veriut.

Mjetet për aprovim të ndihmës juridike dhe shpenzimet për ndihmën e dhënë juridike falas, në procedura janë paraparë me Ligjin për ndihmë juridike, sigurohen nga buxheti i Ministrisë për Drejtësi në Republikën e Maqedonisë së Veriut, si dhe nga donacione dhe të ardhura tjera në pajtim me ligj.

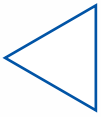
Shoqata mund të regjistrohet (shih Shtojca 14) në Regjistrin e shoqatave të autorizuar për dhënie të ndihmës primare juridike që e mban Ministria nëse i plotëson këto kushte:

1. Të jetë e regjistruar në Regjistrin e shoqatave në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut së paku pesë (5) vite para parashtrimit të kërkesës;

1 Regjistër i shoqatave të cilat ofrojnë ndihmë primare juridike, <http://www.pravda.gov.mk/bpp>

2 Regjistër i avokatëve të cilët ofrojnë ndihmë sekondare juridike, <http://www.pravda.gov.mk/bp-ad-vokati>

2. Të kenë punësuar apo të kenë angazhuar jurist të diplomuar me provim të dhënë për jurisprudencë;
3. Në statutin e shoqatës si një nga qëllimet e themelimit të jetë theksuar dhënia e ndihmës primare juridike në fushën për të cilën është themeluar;
4. Të ketë nënshkruar marrëveshje për sigurim të përgjegjësishëm për dëm të mundshëm gjatë dhënies së ndihmës primare juridike në shumë minimale prej 100.000,00 denarë të policës për sigurim;
5. Të ketë parashtruar fletëparaqitje tatimore vjetore për tre vite para vitit të parashtrimit të kërkesës për regjistrim;
6. Të plotëson kushte minimale hapësinore dhe teknike të cilat garantojnë sigurim të papenguar të ndihmës primare juridike; dhe
7. Të ketë realizuar së paku tre projekte për sigurim të ndihmës juridike ose këshilla juridike.

Shoqata e cila është e interesuar për të dhënë ndihmë primare juridike parashtron kërkesë për regjistrim në Regjistrin e Ministrisë së drejtësisë, bashkë me provat për plotësim të kushteve të përmendura. Formën dhe përmbajtjen e kërkesës për regjistrim në Regjistër i përcakton ministri.

Klinika juridike mund të regjistrohet (shih Shtojca 15) në Regjistrin e fakulteteve juridike për dhënie të ndihmës primare juridike, të cilin e mban Ministria e drejtësisë, pas kërkesës së parashtruar për regjistrim, nëse:

1. Paraqet njësi organizative në fakultet juridik pranë universitetit të themeluar në pajtim me ligj;
2. Është në përbërje të universitetit i cili është i ranguar ndër shtatë universitetet e para në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

■ **Ndihmë sekondare juridike mund sigurojnë vetëm avokatët.**

Që një avokat, i cili jep ndihmës juridike falas, të regjistrohet (shih Shtojca 9) në Regjistrin e avokatëve në Ministrinë për Drejtësi, të RMV-së duhet të parashtrorë kërkesë për regjistrim në Regjistrin e avokatëve, duhet në mënyrë aktive ta ushtron veprimtarinë e avokatit dhe të jetë i interesuar për të dhënë ndihmë sekondare juridike. Pas pranimit të kërkesës së parashtruar, Ministria e drejtësisë e RMV-së, bën kontrollimin e të dhënave nga e njëjta në bashkëpunim me Odën e avokatëve dhe miraton vendim për regjistrim të avokatit në Regjistrin e avokatëve.

4.1 Lloje të ndihmës juridike falas

Ndihmë juridike falas mund të jepet si ndihmë primare juridike dhe ndihmë sekondare juridike.

Ndihma primare juridike jepet nga person zyrtar i autorizuar nga Ministria e drejtësisë, shoqatës së autorizuar dhe klinikës juridike.

Ndihma primare juridike përfshin::

1. Këshillë juridike fillestare për të drejtën e shfrytëzimit të ndihmës juridike falas;
2. Informatë të përgjithshme juridike;
3. Këshillë të përgjithshme juridike;
4. Ndihmë gjatë kompletimit të kërkesës për ndihmë sekondare juridike;

5. Ndhimë gjatë plotësimit të formave, formularë të lëshuar nga ndonjë organ administrativ në procedurë administrative për mbrojtje sociale dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve, sigurim pensional, invalidor dhe shëndetësor, mbrojtje të viktimave nga dhuna e bazuar në gjini dhe dhuna në familje, në procedurë për regjistrim në librin e të lindurve, nxjerrje të dokumenteve për identifikim dhe shtetësi;
6. Përpilim të parashtresave në Komisionin për mbrojtje nga diskriminimi dhe në Avokatin e Popullit, kërkesa për mbrojtjen e lirive dhe të drejtave në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Sigurim i ndihmës primare juridike – Ndhimë primare juridike i jepet çdo personi të interesuar. Takimi i parë në Ministrinë e drejtësisë, në shoqatën e autorizuar, në klinikën juridike është me qëllim që personit të interesuar t'i shpjegohet natyra e problemit ose të udhëzohet nëse problemi është çështje juridike, nëse i njëjti është në kuadër të spektrit të shërbimeve juridike të cilat i japin Ministria e drejtësisë, shoqata dhe klinika juridike si dhe llojet e ndihmës juridike që janë më të përshtatshme për personin. Ministria e drejtësisë, shoqata dhe klinika juridike nuk kanë të drejtë të veprojnë në emër dhe në llogari të personit, gjatë procedurës për ndihmë primare juridike.

Ndihma primare juridike që jep Ministria e drejtësisë përfshin:

1. Këshillë fillestare juridike për të drejtën e shfrytëzimit të ndihmës juridike falas;
2. Informatë të përgjithshme juridike;
3. Këshillë të përgjithshme juridike;
4. Ndhimë gjatë kompletimit të kërkesës për ndihmë sekondare juridike.

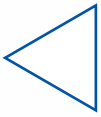
Ndhimë primare juridike jep klinika juridike në pajtim me programin për edukim, i miratuar nga ana e fakultetit juridike, ndërsa me qëllim të realizimit të mësimi praktik të studentëve të fakultetit juridik. Gjatë dhënies së ndihmës primare juridike, klinika juridike bashkëpunon me avokatë të regjistruar në Regjistër të avokatëve, si dhe me Odën e avokatëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Ministri i drejtësisë e përcakton mënyrën e bashkëpunimit pas mendimit paraprakisht të pranuar nga Ministria për arsim dhe shkencë dhe Oda e avokatëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Ndhimë sekondare juridike aprovet për person kërkesa e të cilit është e arsyetuar, i cili ka nevojë për ndihmë juridike profesionale nga avokat, për punë konkrete juridike, ndërsa nuk ka mundësi t'i mbulon shpenzimet e procedurës për shkak të gjendjes së vet financiare.

Ndihma sekondare juridike përfshin përfaqësim në procedurë pranë gjyqit, organit shtetëror, Fondit për sigurim pensional dhe invalidor të Republikës së Maqedonisë së Veriut, Fondit për sigurim shëndetësor të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe persona të cilët ushtrojnë autorizime publike, si dhe lirim nga shpenzimet në pajtim me dispozitat e parapara me këtë ligj dhe ligj tjetër.

Në procedurën për ndihmë sekondare juridike, Ministria e drejtësisë bashkëpunon me Odën e avokatëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut, organet jurisprudente, qendrën për punë sociale, organet shtetërore dhe institucionet tjera kompetente të cilat në pajtim me ligjin kanë për detyrë pa kompensim t'i dorëzojnë të dhënat e duhura në Ministrinë e drejtësisë, për sigurim të ndihmës sekondare juridike, me ç'rast të dhënat dërgohen në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të dhënave personale. Personi i autorizuar zyrtar për çdo kërkesë të parashtruar veçmas për ndihmë sekondare juridike miraton vërtetim me të cilin kërkesa miratohet ose miraton akt si informatë publike me të cilin kërkesi njoftohet që kërkesa refuzohet.

Me vërtetimin me të cilin aprovohet ndihmë sekondare juridike:

1. autorizohet avokati i përcaktuar për dhënie të ndihmës sekondare juridike ;
2. shfrytëzuesi lirohet nga taksat gjyqësore dhe shpenzimet lidhur me procedurën para gjykatës në pajtim me ligjin;
3. shfrytëzuesi lirohet nga shpenzimet për ekspertizë; dhe
4. shfrytëzuesi lirohet nga taksat administrative.

Ekspertiza sigurohet nëpërmjet Byrosë për ekspertizë gjyqësore në pajtim me Ligjin për ekspertizë. Shpenzimet për sigurim të ndihmës sekondare juridike në pajtim me procedurat e parapara me këtë ligj sigurohen nga mjetet e buxhetit të Ministrisë e drejtësisë të RMV-së. Nëse shfrytëzuesi i ndihmës sekondare juridike fiton në kontestin dhe gjyqi e obligon palën tjetër t'ia kompensojë shpenzimet e procedurës në tërësi ose pjesërisht në pajtim me dispozitat e ligjit të cilat e rregullojnë procedurën gjyqësore, në atë rast gjyqi gjatë shqiptimit të vendimit gjyqësor do ta obligon palën tjetër që pagesën e shumës për shpenzime të procedurës ta bëjë në llogarinë e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Kreditor për arkëtim të shpenzimeve në procedurën për përmbarrim në pajtim me Ligjin për përmbarrim është Republika e Maqedonisë së Veriut.

Ndihma juridike falas nuk i përfshin shpenzimet të cilat shfrytëzuesi i ndihmës juridike falas është i detyruar t'i kompensojë nëse humb në procedurën kontestimore. Ndihma sekondare juridike i përfshin të gjitha ato shpenzime të procedurës që janë shfaqur pas ditës së aprovimit të kërkesës për dhënie të ndihmës juridike falas.

■ Spektër i ndihmës sekondare juridike

Ndihma sekondare juridike aprovohet për përfaqësim në të gjitha nivelet e procedurave civile gjyqësore, të procedurave administrative dhe kontestet administrative. Ndihmë sekondare juridike aprovohet për përfaqësim në procedura për trashëgimi pranë noterit nëse e njëjta ka të bëjë me pronë nga neni. Kjo donë të thotë nëse kërkuesi jeton dhe posedon një objekt njëdhomësh ose një banesë, si pjesë e posaçme e ndërtesës në të cilën jeton si dhe kur bëhet fjalë për pronë e cila ka qenë në pronësi të personit i cili e ka lënë trashëgiminë që nuk është më e madhe se 300 metra katrorë në qytetin e Shkupit ose 500 metra katrorë në komunat tjera të shtetit, ose posedon parcela prej 5000 metra katror që gjenden në mjedise rurale.

Ndihmë sekondare juridike aprovohet për parashtrim të parashtrësive të debitorit pranë përmbarruesit kompetent, kur përmbarrimi zbatohet me shitje të patundshmërisë nga neni 19. Kjo donë të thotë që do të miratohet ndihmë sekondare juridike dhe do të sigurohet avokat i cili do ta përfaqëson personin në procedurën pranë përmbarruesit, nëse bëhet fjalë për shitje të pronës së vetme në të cilën jeton. E njëjta vlen edhe nëse kërkuesi jeton dhe posedon vetëm një objekt njëdhomësh ose një banesë, si pjesë e posaçme e ndërtesës në të cilën jeton, si dhe kur bëhet fjalë për pronë e cila ka qenë në pronësi të paraardhësit të trashëgimtarit e cila nuk është mbi 300 metra katrorë në qytetin e Shkupit ose 500 metra katrorë në komunat tjera të shtetit, ose posedon parcela prej 5000 metra katrorë të cilat gjenden në mjedise rurale.

Procedura për ndihmë sekondare juridike fillon me parashtrim të kërkesës (shih Shtojca 6) për ndihmë sekondare juridike nga personi i interesuar në seksionin rajonal të Ministrisë së drejtësisë që gjendet në zonën ku personi ka vendbanim ose vendqëndrim. Kërkesa parashtrohet personalisht, nëpërmjet postës ose nëpërmjet shoqatës së autorizuar. Personi plotëson dhe parashtron kërkesë të veçantë për ndihmë sekondare juridike për çdo çështje juridike veçmas për zgjidhjen e të cilave inician procedurë.

Personi është i obliguar të japë të dhëna të sakta për çështjen juridike për të cilën kërkohet ndihmë sekondare juridike, për gjendjen financiare të tij dhe gjendjen financiare të anëtarëve të familjes me të cilët jeton si dhe të parashtrojë dy kopje të dokumenteve që i konfirmojnë të dhënat e paraqitura në kërkesën për ndihmë juridike falas, si dhe kopje të dokumenteve të cilat Ministria e drejtësisë nuk mund t'i sigurojë me detyrë zyrtare, ndërsa kanë të bëjnë me çështjen juridike në pajtim me ligjin. Personat kanë të drejtë të parashtrojnë kërkesë për ndihmë sekondare juridike në secilën fazë të procedurës për të cilën kanë nevojë për ndihmë sekondare juridike. Procedura për kërkesën për ndihmë sekondare juridike është urgjente.

5. PROCEDURA PAS KËRKESËS PËR NDIHMË PRIMARE DHE SEKONDARE JURIDIKE

5.1 Procedura pas kërkesës për ndihmë primare juridike

Dhënësit e kanë për obligim të japin ndihmë primare juridike dhe të bashkëpunojnë ndërmjet vete. Gjatë dhënies së ndihmës primare juridike, dhënësi e njofton personin e interesuar për të drejtat dhe obligimet e shfrytëzuesve të ndihmës juridike falas dhe për procedurën për shfrytëzim të ndihmës primare dhe sekondare juridike, pa kompensim. Dhënësi ka për obligim t'i ndihmon personit ta plotësojë kërkesën për ndihmë sekondare juridike si dhe deklaratën për gjendjen e tij financiare të anëtarëve të familjes vet, me të cilën parashtrohen ato dokumente të cilat vetëm personi i posedon dhe mund t'i sigurojë, ndërsa kanë të bëjnë me çështjen juridike për zgjidhjen e të cilës kërkohet ndihmë juridike. Ministria e drejtësisë me detyrë zyrtare i siguron edhe të gjitha dokumentet tjera të nevojshme nga institucionet kompetente.

Në bazë të takimit të parë me kërkuesin dhe dokumentacionin e përgjithshëm të siguruar, dhënësi më së voni në afat prej dy ditësh nga takimi do të përpilon mendim të shkurtë me shkrim për lëndën të cilën do ta bashkëngjijtë me shkresat dhe do ta kompletton kërkesën për ndihmën sekondare juridike .

Shoqata ose klinika juridike në afat prej katër ditësh nga pranimi i kërkesës, të njëjtën e dërgon në njësinë rajonale të Ministrisë e drejtësisë. Dhënësit mbajnë evidencë për ndihmën primare juridike që është dhënë.

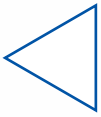
Shoqata është e obliguar të parashtrojë raporte mujore në Ministrinë e drejtësisë për të dhënat që kanë të bëjnë me ndihmën primare juridike që është dhënë. Klinika juridike gjithashtu e ka për obligim të parashtrojë raporte në çdo gjashtë muaj në Ministrinë e drejtësisë. Shoqata dhe klinika juridike ka të drejtë për kompensim për ndihmën juridik primare që e ka dhënë. Ministri e drejtësisë e përcakton përmbajtjen, formën dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës për të dhënat që kanë të bëjnë me ndihmën primare juridike, si dhe primare të raporteve.

6. PROCEDURA PAS KËRKESËS PËR NDIHMË SEKONDARE JURIDIKE

Në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, personi i autorizuar zyrtar e ka për obligim të:

1. Sigurojë të gjitha të dhënat e nevojshme për të vërtetuar nëse kërkuesi i plotëson kushtet për aprovim të ndihmës sekondare juridike ;
2. Hulumton dhe të verifikon nëse kërkuesi i plotëson kushtet për aprovim të ndihmës sekondare juridike ;
3. Përgatitë vërtetim me të cilin aprovohet ose njoftim me të cilin refuzohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike; dhe

4. Organizon takimin e parë ndërmjet avokatit dhe shfrytëzuesit të ndihmës sekondare juridike, ndërsa datën e takimit ta shënon në vërtetim.

Personi i autorizuar zyrtar bën kontrollimin e të dhënave të paraqitura në deklaratën me shkrim për gjendjen financiare të kërkuarit dhe anëtarëve të familjes së tij në organet kompetente të cilat menaxhojnë me të dhënat për të ardhurat dhe pronën e personave fizik. Nëse personi i autorizuar zyrtar konstaton që nevojiten të dhëna shtesë, në afat prej shtatë ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, do t'i kërkojë të dhënat shtesë nga kërkuari i ndihmës sekondare juridike në pajtim me ligjin.

Vërtetimi me të cilin aprovohet, përkatësisht njoftimi me të cilin refuzohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike i dërgohet kërkuarit. Vërtetimi me të cilin aprovohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike i dërgohet edhe avokatit. Kërkuari mund të parashtrojë kundërshtim në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të njoftimit, në Ministrinë e drejtësisë kundër njoftimit me të cilin nuk aprovohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike. Nëse ndodhin ndryshime thelbësore në gjendjen financiare, kërkuari mund sërish të parashtrojë kërkesë për ndihmë sekondare juridike për të njëjtën çështje juridike dhe sipas bazave të njëjta për të cilat personi i autorizuar ka miratuar njoftim me të cilin e ka refuzuar kërkesën për ndihmë sekondare juridike, përveç kur kërkuari nuk i ka parashtruar të dhënat shtesë me kohë.

Kërkesa për ndihmë sekondare juridike nuk do të shqyrtohet nëse:

1. Kërkuari jep deklaratë me shkrim që e tërheq kërkesën e parashtruar për ndihmë sekondare juridike, për çka personi i autorizuar zyrtar do ta njofton kërkuarin se nuk do ta shqyrton kërkesën e tij; ose
2. Konstatohet që kërkuari ka ndërruar jetë pas parashtrimit të kërkesës.

Ministria e drejtësisë mban evidencë për të dhënat që kanë të bëjnë me zgjidhjen e kërkesave të parashtruara për ndihmë sekondare juridike. Personi i autorizuar zyrtar është i obliguar të përpilon raporte në çdo gjashtë muaj për të dhënat që kanë të bëjnë me vendosjen për kërkesat e parashtruara për ndihmë sekondare juridike. Ministri e drejtësisë i përcakton përmbajtjen, formën dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës që kanë të bëjnë me vendosjen për kërkesat e parashtruara për ndihmë juridike si dhe përmbajtjen e raporteve. Ministri e drejtësisë e përcakton mënyrën e veprimit për kërkesën për ndihmë sekondare juridike.

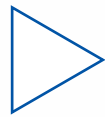
Procedurë urgjente për kërkesën për ndihmë sekondare juridike

Nëse nga kërkesa për ndihmë sekondare juridike dhe dokumentacioni i parashtruar konstatohet që ekziston nevojë urgjente për t'u siguruar ndihmë juridike ose, për të vepruar në çështjen konkrete juridike janë përcaktuar afate të shkurta nga ana e gjyqit ose ndonjë organi kompetent, përkatësisht ligj, atëherë në afat prej dy ditësh nga dita e pranimit të kërkesës e njëjta aprovohet si dhe deklarata për gjendjen financiare nga kërkesa pa u kontrolluar në organet kompetente. Vërtetimi me të cilin aprovohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike dërgohet te kërkuari. Vërtetimi i dërgohet edhe avokatit. Pas miratimit të vërtetimit me të cilin aprovohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike, personi i autorizuar zyrtar është i obliguar në afat prej 15 ditësh edhe të verifikojë nëse kërkuari i plotëson kushtet për aprovim të ndihmës.

Ndërprerje e ndihmës së aprovuar sekondare juridike

Ministria e drejtësisë do të miraton aktvendim me të cilin pezullohet ndihma sekondare juridike e aprovuar në rastet si vijon:

1. Me kërkesë të shfrytëzuesit;

2. Kur shfrytëzuesit i ndihmës juridike ka ndërruar jetë, përveç nëse të gjithë anëtarët e ndihmës sekondare juridike të aprovuar kanë interes juridik për zgjidhje të çështjes juridike, kanë vullnet ta vazhdojnë procedurën në të cilën është aprovuar ndihmë juridike dhe nëse bëhet fjalë për çështje juridike e cila mund të trashëgohet, ndërsa për të zëvendësuar shfrytëzuesin në procedurë e njoftojnë Ministrinë e drejtësisë në afat prej 15 ditësh nga dita e vdekjes së shfrytëzuesit;
3. Nëse avokati ka parashtruar mendim të arsyetuar që dhënia e mëtutjeshme e ndihmës sekondare juridike nuk është efektive;
4. Kur shfrytëzuesi për shkaqe të paarsyetuara dhe në vazhdimësi nuk takohet me avokatin në kohën dhe vendin paraprakisht të përcaktuar dhe për atë nuk e ka njoftuar avokatin ose refuzon të bashkëpunojë në procesin e shfrytëzimit të ndihmës sekondare juridike ;
5. Nëse konstatohet që shfrytëzuesi pas miratimit të vendimit me të cilin aprovohet ndihmë sekondare juridike nuk i plotëson më kushtet për aprovim të ndihmës sekondare juridike ;
6. Nëse konstatohet që shpenzimet për ndihmën sekondare juridike të aprovuar janë joproporcionalisht më të larta në krahasim me vlerën e kontestit; ose
7. Nëse periudhën e shfrytëzimit të ndihmës sekondare juridike konstatohet që shfrytëzuesi ka paraqitur të dhëna të rreme me qëllim t'i aprovohet ndihmë sekondare juridike.

Ministria e drejtësisë e R. së Maqedonisë së Veriut e dërgon aktvendimin për pezullim të ndihmës sekondare juridike te shfrytëzuesi dhe avokati i përcaktuar. Kundër aktvendimit të Ministrisë së drejtësisë, me të cilën pezullohet ndihma sekondare juridike e aprovuar, shfrytëzuesi mund të ngrit kontest administrativ pranë gjykatës kompetente. Procedura pranë gjykatës kompetente është urgjente.

7. OBLIGIME TË PJESËMARRËSVE NË PROCEDURËN PËR NDIHMË SEKONDARE JURIDIKE

Obligime të shfrytëzuesit të ndihmës sekondare juridike

Për ta mbajtur të drejtën për ndihmë sekondare juridike, shfrytëzuesi duhet t'i plotëson këto obligime:

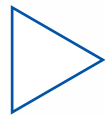
1. Shfrytëzuesi i ndihmës sekondare juridike për gjithë kohën derisa i sigurohet ndihmë sekondare juridike duhet t'i plotësojë kushtet për aprovim të ndihmës sekondare juridike të përcaktuara në Seksionin 3 kapitulli II nga Ligji për ndihmë juridike falas.
2. Në rast të ndryshimit të fakteve dhe rrethanave të cilat ndikojnë ose mund të ndikojnë në realizimin e të drejtës për ndihmë sekondare juridike, shfrytëzuesi është i detyruar ta njofton Ministrinë në afat prej shtatë ditësh nga dita kur është informuar për ndryshimin që ka ndodhur.
3. Gjatë kohës që sigurohet ndihmë sekondare juridike shfrytëzuesi ka për obligim të bashkëpunon dhe me kohë t'i parashtrijë të dhënat dhe dokumentet e kërkuara në Ministri dhe tek avokati në pajtim me ligj.
4. Kur takimi i parë me avokatin nuk është realizuar për çfarë do shkaqe, shfrytëzuesi e ka për obligim në afat sa më të shkurtë të kontakton me avokatin e përcaktuar, por jo pasi të skadojnë dy muaj nga dita e pranimit të vërtetimit me të cilin aprovohet kërkesa për ndihmë sekondare juridike.
5. Shfrytëzuesi ka për obligim me kohë ta njofton avokatin nëse nuk është në gjendje të merr pjesë në takimin e përcaktuar paraprakisht më së shumti pesë ditë para ditës kur është përcaktuar takimi.
6. Nëse konstatohet që për shfrytëzuesin është aprovuar ndihmë sekondare juridike pa arsye, i njëjti është i obliguar t'i kompenson mjetet e paguara për ndihmën sekondare juridike të shfrytëzuar pa i plotësuar kushtet, në pajtim me nenin 27 të këtij ligji, në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Obligime dhe përgjegjësi të avokatëve të cilët japin ndihmë sekondare juridike

Obligimet dhe përgjegjësitë e avokatëve të cilët japin ndihmë sekondare juridike dhe janë të regjistruar në Regjistrin e avokatëve pranë Ministrisë janë:

1. Ndhimën sekondare juridike avokati e jep në pajtim me ligjin me ç'rast është i obliguar të bashkëpunon me shfrytëzuesin dhe Ministrinë.
2. Avokati i përcaktuar ka për detyrë që ndihmën sekondare juridike t'ia jep shfrytëzuesit vetëm për çështjen juridike konkretisht të shënuar në vërtetimin ose aktvendimin me të cilin është aprovuar ndihma sekondare juridike .
3. Avokati i përcaktuar nuk mund të refuzon të jep ndihmë sekondare juridike, përveç në rast kur ndihma e kërkuar juridike është jashtë spektrit të këtij ligji ose nuk është në pajtim me rregullat etike ose kufizimet e parapara me aktet e Odës së avokatëve për çka është i detyruar menjëherë kurse më së voni në afat prej tre ditësh ta informon Ministrinë.
4. Nëse gjatë dhënies ndihmë sekondare juridike avokati konstaton që shfrytëzuesi nuk vazhdon t'i plotësojë kushtet për shfrytëzim të ndihmës juridike nga Seksioni 3 kapitulli II i këtij ligji, është i obliguar për atë menjëherë ndërsa në afat prej më së voni tre ditë ta informojë Ministrinë.
5. Avokati, gjatë dhënies ndihmë sekondare juridike me kushte dhe në procedurë

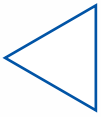

të përcaktuar me këtë ligj, nuk guxon të kërkon nga shfrytëzuesi arkëtim të shpërblimit ose të shpenzimeve, të cilat janë njohur dhe pranuar dhe janë paguar në pajtim me këtë ligj.

6. Marrëveshja e nënshkruar ndërmjet avokatit dhe shfrytëzuesit në kundërshtim me paragrafin (5) të këtij neni, është e pavlefshme.
7. Nëse nuk ka gjasa për sukses ose nuk ka logjikë të vazhdohet me zbatim të procedurës, avokati ka për detyrë për atë ta informojë Ministrinë në afat prej 15 ditësh nga dita kur është i vetëdijshëm për këtë.
8. Avokati ka për detyrë në afat prej 15 ditësh nga pranimi i kërkesës prej Ministrisë të jep përgjigje për të dhëna shtesë në lidhje me rrjedhën e procedurën për të cilën është aprovuar ndihma sekondare juridike , për listën e taksave të parashtruar për punë të kryer ose për kundërshtim të parashtruar nga ana e shfrytëzuesit.

8. SHTOJCA³

Shtojca 1: Regjistri i shoqatave të autorizuar për të siguruar ndihmë primare juridike

Полн и скратен назив на здружението	Адреса на канцеларија	Контакт телефон и емаил адреса	Име и презиме на правникот кој ја дава примарната правна помош	Контакт телефон и е-маил адреса на правникот	Број и датум на решение за упис во Регистарот	Забелешка

Shtojca 2: Regjistri i fakulteteve juridike të autorizuara për të dhënë ndihmëprimare juridike

Назив на факултетот	Адреса на факултетот	Име и презиме на декан	Назив на правната клиника	Име и презиме на лицето под чие менторство работи правната клиника	Контакт телефон и е-маил адреса на правната клиника	Број и датум на решение за упис во Регистарот	Забелешка

³ Прилозите се превземени од официјалната веб страница на Министерството за правда на Република Северна Македонија, <http://www.pravda.gov.mk/usluga/11>

Shtojca 3: Kushtet minimale hapësinore dhe teknike që duhet t'i plotësojnë shoqatat për regjistrim në regjistrin e shoqatave të autorizuara për të siguruar ndihmë primare juridike

Врз основа на член 10 став (14) од Законот за бесплатна правна помош (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19), министерот за правда донесе

ПРАВИЛНИК ЗА МИНИМАЛНИТЕ ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ ЗДРУЖЕНИЈАТА ЗАРАДИ ЗАПИШУВАЊЕ ВО РЕГИСТАРОТ НА ЗДРУЖЕНИЈА ОВЛАСТЕНИ ЗА ДАВАЊЕ ПРИМАРНА ПРАВНА ПОМОШ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат минималните просторни и технички услови како гаранција за непречено обезбедување на примарната правна помош кои треба да ги исполнуваат здруженијата заинтересирани за запишување во Регистарот на здруженија овластени за давање на примарна правна помош.

Член 2

1. Здружението ја обезбедува примарната правна помош во своите службени простории.
2. Службените простории од став (1) на овој член треба да бидат сместени во индивидуална станбена зграда, во колективна станбена зграда или во деловна зграда и да се состојат од најмалку две работни простории и тоалет кои претставуваат една градежна целина. Вкупната површина на просториите не може да биде помала од 30 м².

Член 3

1. Просториите на здружението треба да бидат лесно достапни за граѓаните и да бидат обележани со соодветни знаци.
2. Просториите треба да бидат пристапни за лица со визуелна и физичка попреченост.
3. Просторијата каде се дава примарната правна помош треба да биде одвоена од другите и да нуди соодветен степен на доверливост при сослушување на заинтересираното лице.

Член 4

Просторијата на здружението треба да ги исполнува следниве технички услови:

- да биде опремена со стол наменет за прием на странки, работна маса, телефон и вообичаени канцелариски материјали и
- да има компјутер со пристап на интернет и пристап до електронска дата база со законски текстови и прописи.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

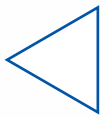
Број 01-4045/1

26.09.2019 година

Министер за правда,

д-р Рената Дескоска

Shtojca 4: Aplikacioni për projekt për të siguruar ndihma primare juridike

ПРИЈАВА ЗА ПРОЕКТ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПРИМАРНА ПРАВНА ПОМОШ

1. Информации за овластеното здружение/ правна клиника	
Назив на здружението/ Правниот факултет:	
Правен статус:	
Број на Решение за упис во Регистарот на здруженија овластени за давање на примарна правна помош/ Регистарот на правни факултети овластени за давање на примарна правна помош:	
Матичен број на здружението/ Правниот факултет:	
Адреса:	
Телефон:	
Е-пошта:	
Фејсбук и веб-страница на здружението/ Правниот факултет:	
Законски застапник:	
Име и презиме, телефон и е-пошта на вработен/ангажиран правник:	
Име и презиме, телефон и е-пошта на контакт лицето од правната клиника:	
2. Податоци за проектот	
Наслов на проектот:	
Вкупен буџет на проектот во денари:	
Побарано од Министерство за правда во денари:	
Град, плански регион каде ќе се имплементира проектот:	
Период на имплементација:	
Партнери на проектот (доколку има):	
3. Банкарски податоци	
Сопственик на банкарската сметка:	
Единствен даночен број (ЕДБ):	
Број на сметка:	
Банка депонент:	
Потписник на сметката:	

3. Опис на проектот

(не подолго од една страница)

--

4. Цели на проектот

(додадете дополнителни редови, доколку проектот има повеќе од 3 специфични цели)

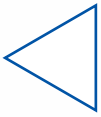
Општа цел:	
Специфична цел 1:	
Специфична цел 2:	
Специфична цел 3:	

5. Активности на проектот

(објаснете ги активностите планирани во рамките на проектот и начинот на кој ќе бидат имплементирани)

--

6. Очекувани резултати

--

7. Целни групи

(наведете ги целните групи со кои ќе работите)

--

8. Временска табела

Цел	Активности	Месеци												Резултати/ производи	Индикатори на успех		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				

Shtojca 5: Lista e shpenzime për vëllimin e punës së kryer na shoqatat dhe klinikat ligjore

ТРОШКОВНИК ЗА ОБЕМОТ НА ИЗВРШЕНАТА РАБОТА ОД ЗДРУЖЕНИЈАТА И ПРАВНИТЕ КЛИНИКИ

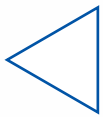
Назив и седиште на здружението/ правната клиника	
Број и датум на решение со кое здружението/правната клиника е запишано во соодветниот регистар на даватели на примарна правна помош	
Име и презиме на лицето кое работело на правната работа	
Име, презиме и адреса на лицето на кое му е обезбедена примарна правна помош	
Датум на прием на лицето и датум на завршување на правната работа	
Број и датум на одлуката со која е одобрено барањето за секундарна правна помош	
Доколку не е одобрено барање за секундарна правна помош означете на која категорија лица припаѓа лицето кое користело примарна правна помош	Корисници на права на парична помош од социјална заштита
	Приматели на инвалидска пензија
	Жртви на семејно и родово базирано насилство
Краток опис на извршената правна работа	

Вид на дадената примарна правна помош		
Означете го видот на примарната правна помош обезбеден и износот на надоместокот согласно Тарифата за надоместок на трошоците за работа на здруженијата и правните клиници за давање на примарна правна помош		
Иницијален правен совет за правото на користење на бесплатна правна помош		
Општа правна информација		
Општ правен совет		
Помош при комплетирање на барање за секундарна правна помош		
Помош при пополнување на формулари, образци издадени од управен орган во управна постапка за социјална заштита и заштита на правата на децата; пензиско, инвалидско и здравствено осигурување; заштита на жртви на родово базирано насилство и семејно насилство; постапка за упис во матична книга на родени; стекнување со документи за лична идентификација и државјанство,		
Составување на претставки до Комисијата за заштита од дискриминација и до Народниот правобранител на Република Северна Македонија и барања за заштита на слободи и права до Уставниот суд на Република Северна Македонија.		
Вкупен надомест		
Датум и место	М.П	Овластено лице за застапување

Shtojca 6: Kërkesë për ndihmë sekondare juridike

БАРАЊЕ ЗА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ

Насоки за пополнување на барањето

1. Сите барани податоци во барањето мора да бидат наведени за барателот на секундарната правна помош и за членовите на неговото семејство. Барањето потребно е да биде пополнето електронски или на рака читко со печатни букви.
2. Барањето за секундарна правна помош може да се поднесе лично, преку пошта, преку овластено здружение или преку овластена правна клиника за обезбедување на примарна правна помош.

А. ВИД НА ПОСТАПКА ВО КОЈА ЌЕ СЕ РЕШАВА ПО БАРАЊЕТО ЗА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ

(Во табелата со штиклирање (✓) одберете од дадените опции.)

1.	Редовна, со утврдување на финансиска состојба на барателот/ката	
2.	Итна, со утврдување на финансиска состојба на барателот/ката во рок 15 дена по донесување на потврдата за одобрување на барањето секундарна правна помош	
3.	Без утврдување материјална и финансиска состојба	

Под материјална и кривична одговорност ги давам следните податоци:

Б. ПОДАТОЦИ ЗА ПОДНОСИТЕЛОТ НА БАРАЊЕТО

ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ	
Име и презиме	
Средно име	
Датум на раѓање	
Место на раѓање	
Ембг	
Поштенски број	
Општина	
Држава	
Државјанство	
Број на дозвола за привремен престој/ број на решение за одобрување на азил	
Вид на документ за идентификација (лична карта или патна исправа)	
Број на документ за идентификација	
Место и орган кој го издал	
ЖИВЕАЛИШТЕ/ПРЕСТОЈУВАЛИШТЕ	
Место на живеење /престојување	
Адреса на живеење/ престојување	
Поштенски број	
Општина	
Држава	
Контакт телефон	

Б.1 ПОДАТОЦИ ЗА ЗАКОНСКИОТ ЗАСТАПНИК ИЛИ СТАРАТЕЛ

Се пополнува во случај кога секундарна правна помош е потребна на малолетно лице или лице на кое му е одземена деловната способност.

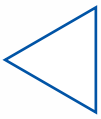
ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ	
Име и презиме	
Средно име	
Датум на раѓање	
Место на раѓање	
Ембг	
Поштенски број	
Општина	
Држава	
Државјанство	
Број на дозвола за привремен престој/ број на решение за одобрување на азил	
Вид на документ за идентификација (лична карта или патна исправа)	
Број на документ за идентификација	
Место и орган кој го издал	
ПОДАТОЦИ ЗА АКТОТ СО КОЈ Е ПОСТАВЕН ЗА ЗАКОНСКИ ЗАСТАПНИК/СТАРАТЕЛ	
Број на актот	
Орган кој го донел актот	
ЖИВЕАЛИШТЕ/ПРЕСТОЈУВАЛИШТЕ	
Место на живеење /престојување	
Адреса на живеење/ престојување	
Поштенски број	
Општина	
Држава	
Контакт телефон	

В. ПРАВЕН ПРОБЛЕМ ЗА КОЈ СЕ БАРА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ

(Да се опише правниот проблем, фактичката состојба и досегашниот тек на постапката)

--

В.1 КОПИИ ОД ДОКУМЕНТИ КОИ МИНИСТЕРСТВОТО НЕ МОЖЕ ДА ГИ ПРИБАВИ ПО СЛУЖБЕНА ДОЛЖНОСТ, А КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ПРАВНОТО ПРАШАЊЕ СОГЛАСНО СО ЗАКОН

--

Г. ОБЛИК НА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ

(Во табелата со штиклирање (√) одберете од дадените опции.)

1.	Застапување во сите степени на граѓански судски постапки	
2.	Застапување во сите степени во управни постапки	
3.	Застапување во сите степени во управни спорови	
4.	Застапување во постапка за расправање на оставина пред нотар	
5.	Составување на поднесоци на должник пред надлежен извршител	
6.	Правна помош за жртва на кривични дела	

Д. ОДОБРУВАЊЕ НА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ БЕЗ УТВРДУВАЊЕ НА ИМОТНА СОСТОЈБА

(Во табелата со штиклирање (√) одберете од дадените опции. Се пополнува само во постапка за одобрување секундарна правна помош без утврдување на материјална и финансиска состојба)

1.	Лице сместено во згрижувачко семејство, станбена единица за организирано живеење со поддршка или во установа за социјална заштита, со решение на Центар за социјална работа	
2.	Лице кое има потреба од покренување и застапување во постапка за изрекување на привремени мерки за заштита од семејно насилство пред надлежен суд	
3.	Лице кое поради елементарна непогода, виша сила или други околности кои се надвор од негова контрола се најде во финансиска состојба што го спречува самостојно да обезбеди заштита на своите права.	

Ѓ. ОДОБРУВАЊЕ НА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ ВО ИТНА ПОСТАПКА

(Во табелата со штиклирање (✓) одберете од дадените опции. Се пополнува само во постапка за одобрување секундарна правна помош во итна постапка.)

1.	Итна потреба за обезбедување на секундарна правна помош или	
2.	Краток рок определен од страна на суд, друг надлежен орган или со закон	

Е. ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА СЕМЕЈСТВОТО

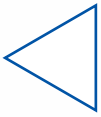
(Членови на семејството се брачен другар, вонбрачен другар, децата, родителите, браќата и сестрите и други роднини, кои живеат во заедничко домаќинство со барателот на секундарна правна помош и заеднички ги сносат трошоците за живот)

	Име и презиме	Датум на раѓање	ЕМБГ	Сродство со подносителот на барањето
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

Ж. ИМОТНА СОСТОЈБА НА ПОДНОСИТЕЛОТ НА БАРАЊЕТО И ЧЛЕНОВИТЕ НА НЕГОВОТО СЕМЕЈСТВО

	Име и презиме на сопственикот на имотот	Адреса и број на катастарска парцела	Корисна површина во м2	Намена на имотот	Вид на катастарска култура
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

3. ПОДАТОЦИ ЗА ПРИХОДИ НА БАРАТЕЛОТ И ЧЛЕНОВИТЕ НА НЕГОВОТО СЕМЕЈСТВО

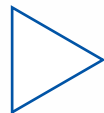
	Име и презиме	Датум на раѓање	Работен статус/вид на приход	Просечен месечен нето приход и примања за изминатите 6 месеци (12 месеци во случај на нередовен приход).
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
Вкупен месечен приход				

S. ПОДАТОЦИ ЗА МОТОРНИТЕ ВОЗИЛАТА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ПОДНОСИТЕЛОТ НА БАРАЊЕТО И ЧЛЕНОВИТЕ НА НЕГОВОТО СЕМЕЈСТВО

	Име и презиме на сопственикот на моторното возило	Вид и марка на возило	Година на производство	Број на регистарска ознака	Работна зафатнина на моторот	Дали се користи за превоз на инвалидно лице-член на домаќинството
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

И. КРАТКО МИСЛЕЊЕ НА ОВЛАСТЕНОТО ЗДРУЖЕНИЕ ИЛИ ПРАВНА КЛИНИКА ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПРИМАРНА ПРАВНА ПОМОШ ЗА ОСНОВНОСТА НА БАРАЊЕТО

(Ова поле се пополнува доколку барателот претходно побарал и добил примарна правна помош од овластено здружение или правна клиника)

Ј. КОПИИ ОД ДОКУМЕНТИТЕ ШТО ГИ ПОТВРДУВААТ ПОДАТОЦИТЕ НАВЕДЕНИ ВО БАРАЊЕТО ЗА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ, А КОИ БАРАТЕЛОТ ГИ ПОСЕДУВА

(Да се наведат документите кои барателот ги поседува, а заради утврдување на статус по кој му се одобрува БПП без утврдување на финансиска состојба. Се пополнува само во постапка за одобрување секундарна правна помош без утврдување на материјална и финансиска состојба)

К. ПИСМЕНА ИЗЈАВА ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА НА БАРАТЕЛОТ И ЧЛЕНОВИТЕ НА СЕМЕЈСТВОТО СО КОИ ЖИВЕЕ ВО ЗАЕДНИЧКО ДОМАЌИНСТВО И ЗАЕДНИЧКИ ГИ СНОСАТ ТРОШОЦИТЕ ЗА ЖИВОТ

Врз основа на член 17 став 2 од Законот за бесплатна правна помош, под кривична, морална и материјална одговорност изјавувам дека сите долу наведени податоци за мене и моето ___ члено (да се наведе број на членовите на семејството со кои барателот живее во заедничко домаќинство) домаќинство во целост се точни.

Изјавувам дека сум согласен Министерството за правда да изврши увид во сите податоци за мојата/нашата имотна и финансиска состојба.

Изјавувам дека сум согласен да бидат откриени моите податоци за депозити во сите банки и штедилници во Република Северна Македонија.

Изјавата ја давам да користи единствено во постапка за остварување на право на секундарна правна помош согласно Законот за бесплатна правна помош.

Датум и место

Име, презиме и потпис на подносителот

Л. ИЗЈАВА ЗА СОГЛАСНОСТ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Јас горепотпишаниот, со оваа изјава давам согласност Министерството за правда да ги користи, односно врши обработка на моите лични податоци, како и да ги чува во збирката на лични податоци, за целите на обезбедување секундарна правна помош најдоцна до три години по завршувањето на тековната година во која е постапено по моето барање, а потоа да бидат уништени согласно Законот за заштита на личните податоци. Го задржувам правото во секое време повлекувањето на согласноста да го дадам писмено или во било која друга форма. Оваа изјава ја давам доброволно.

Потпис: _____

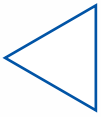

Shtojca 7: Formë regjistrimi për ndihmë sekondare juridike

1	Број на предмет		
2	Датум на прием на барањето		
3	Подносител на барање		
4	Пол		
5	Етничка припадност		
6	Возраст		
7	Контакт телефонски број		
8	Опис на правото прашање за кое барајќот бара СПП		
9	Редовна Итна		
10	Без утврдување на финансиска состојба		
11	Датум и број на поднесените барања за податоци		
12	Опис на останати дејствија преземени во постапка		
13	Во рамки на законскиот рок	14	
14	По истек на законскиот рок	15	
15	Примени податоци (Институциј а, Датум, Број)	16	
16	Одобрено	17	
17	Одбиено	18	
18	Отфрлено	19	
19	Назначен адвокат	20	
20	Датум на поднесување	21	
21	Решение за одобрување на	22	
22	Решение за одобрување на	23	
23	Датум и место на приемот	24	
24	Датум и место на приемот	25	
25	Одлука за прекин на секундарна правна помош	26	
26	Одлука за промена на адвокат	27	
27	Забелешки		

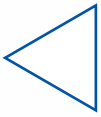

Shtojca 8: Raport për ndihmë sekondare juridike

Број на барања	Структура на барателите и правните прашања			Број на решени предмети		Начин на решавање на барањето			Нерешени предмети				Приговори						
	Примени	Пренесени	Вкупно	Полова структура	Етничка структура	Возрасна структура	Видови правни прашања	Во законски рок	По истек на законски рок	Одборени	Одбени	Отфрлени	Нерешени предмети за кои рокот за решавање истека	Нерешени предмети за кои рокот за решавање тече	Број на поднесени приговори	Решение со кое е одборено барањето	Решение со кое е одбиено барањето	Приговори во постапка	
1																			
2																			
3																			
4																			
5																			
6																			
7																			
8																			
9																			
10																			
11																			
12																			
13																			
14																			
15																			
16																			
17																			
18																			

4. Дополнителни информации (кои сметате дека се потребни)

---

5. Изјава

Потврдувам дека податоците во барањето се точни и целосни и дека ќе го известам Министерството за правда навремено за промените во податоците наведени во ова барање. Воедно се согласувам и давам одобрение на Министерството за правда да ги обработи и користи моите лични податоци согласно законските прописи на Република Северна Македонија, а за целите на обезбедувањето на правна помош во согласност со Законот за бесплатна правна помош(*).

Датум _____ Место _____ МП _____
(потпис)

Shtojca 10: Lista e shpenzime për ndihmën e dhënë sekondare juridike nga avokati

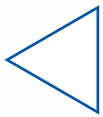
ТРОШКОВНИК ЗА ДАДЕНА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ ОД АДВОКАТ

Име и презиме на адвокатот (седиште, општина), моб, Електронска пошта		
Број и датум на решение со кое е запишан во регистарот на адвокати за давање на правна помош		
Број и датум на потврда/решение со кое е назначен		
Име и презиме на корисникот на секундарна правна помош		
Датум на отпочнување и завршување на правната работа		
Ви на дадена правна помош	1.Застапување во сите степени на граѓански судски постапки 2.Застапување во сите степени во управни постапки 3.Застапување во сите степени во управни спорови 4.Застапување во постапка за расправање на оставина пред нотар. 5.Застапување пред извршител 6.Правна помош за жртва на кривични дела.	
Превземени дејствија	Износ за извршената работа согласно АТ	Износ намален за 30%
Состав на образложени поднесоци		
Застапување на одржани рочишта		

Датум и место _____ М.П. Адвокат _____

Прилог: документација

Shtojca 11: Lista e shpenzime për ndihmën e dhënë juridike nga avokati për fëmijë

ТРОШКОВНИК ЗА ДАДЕНА ПРАВНА ПОМОШ НА ДЕЦА ОД АДВОКАТ

Име и презиме на адвокатот (седиште, општина), број на моб., Електронска пошта		
Број и датум на лиценца за работа		
Број и датум на решение за одобрување на бесплатна правна помош		
Име и презиме и адреса на детето за добивање на правна помош		
Датум и час на отпочнување и завршување на разговорот		
Вид на дадена правна помош	1. постапка пред центарот за социјални работи 2. постапка пред Министерство за внатрешни работи	
Превземени дејствија	Износ за извршената работа согласно АТ	Износ намален за 50 %
застапување на дете		
Состав на образложени поднесоци		

Датум и место _____ М.П. Адвокат _____

Прилог: документација

Shtojca 12: Lista e shpenzime për ndihmën e dhënë sekondare juridike në procedurë për njohje të drejtës për azil

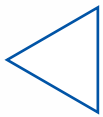
ТРОШКОВНИК ЗА ДАДЕНА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ ВО ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ПРАВО НА АЗИЛ

Име и презиме на адвокатот (седиште, општина), број на моб, меил		
Број и датум на лиценца за работа		
Број и датум на решение за одобрување на бесплатна правна помош		
Име и презиме и документ за идентификација на барателот на азил		
Датум на отпочнување и завршување на правната работа		
Вид на дадена правна помш	1. Застапување во сите степени во управни постапки 2. Застапување во сите степени во управни спорови	
Превземени дејствија	Износ за извршената работа согласно АТ	Износ намален за 30%
Состав на образложени поднесоци		
Застапување на барателот		

Датум и место _____ М.П. Адвокат _____

Прилог: документација

Shtojca 13: Kërkesë për ndihmë juridike falas në procedurë për njohjen e së drejtës së azilit

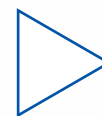
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА
БАРАЊЕ ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ ВО ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА
ПРАВО НА АЗИЛ

APPLICATION FOR LEGAL AID IN PROCEDURE FOR GRANTING RIGHT TO AN ASSYLUM

1. Податоци за подносителот/ката на барањето (Information about the applicant)

ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ (Personal data)	
Име / Name	
Презиме / Surname	
Пол / Sex	
Датум на раѓање / Date of birth	
Место и држава на раѓање / Place and country of birth	
Државјанство/Nationality	
Мајчин и други јазици кои ги зборува / Mother tongue and other spoken languages	
Брачна состојба / Marital status	
Име и презиме за брачниот другар/ Name and surname of the spouse	
Документ за идентификација (Вид, датум и место на издавање) / ID document (Type, date and place of issue)	
Број и датум на потврдата за прием на барањето за признавање право на азил (Number and date of the certificate for receipt of the application for granting right to asylum)	
ПРЕСТОЈУВАЛИШТЕ/Place of residence	
Сегашна адреса на престојување во Република Северна Македонија / Current address of place of residence in Republic of North Macedonia	
Населено место и општина / Place of residence and municipality	

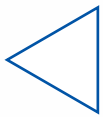
2. Податоци за членовите на семејството кои го придружуваат барателот на право на азил во Република Северна Македонија/Information about the family members accompanying the asylum seeker

Име и презиме/ Name and surname	Државјанство/ Nationality	Сродство со барателот/ката/ Relationship with the applicant	Број на идентификациона исправа(доколку поседува)/Number of ID document (If present)

3. Податоци за законскиот застапник/Information about the legal guardian

ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ/Personal data	
Име/Name	
Презиме/Surname	
Пол/Sex	
Датум на раѓање/Date of birth	
Етничка припадност/Ethnicity	
ЕМБГ/Unique personal identification number	
Документ за идентификација/ID	
Број на документот за идентификација/ Number of the ID document	
Државјанство/Nationality	
Контакт телефон/Contact phone	
ПРЕСТОЈУВАЛИШТЕ / ЖИВЕАЛИШТЕ/Place of residence	
Адреса/Address	
Населено место/место на престојувалиште/ Place of residence	
Поштенски број/Postal code	
Општина/Municipality	
Држава/Country	
<i>Забелешка: (да се наведе доколку барајтелот/ката има пријавено адреса на живеалиште во лична карта различна од адресата на моменталното престојувалиште) / Note: Indicate if the applicant have reported address of residence on the ID document diferent from the address of the actual residence)</i>	
ПОДАТОЦИ ЗА АКТОТ СО КОЈ Е ПОСТАВЕН/А ЗА ЗАКОНСКИ ЗАСТАПНИК / Information about the act for appointment of legal guardian	
Број на актот/Number of the act	
Орган кој го донел актот/Institution issuing the act	
Забелешка/Act:	

4. Примарна правна помош/Primary legal aid

Дали за состав и комплетирање на барањето за секундарна правна помош е добиена примарна правна помош?/Is primary legal aid provided for composition and completing of the application for secondary legal aid?

да, преку/yes through _____

(се наведува давателот на примарната правна помош) / (Indication of the primary legal aid provider)

не/no (во случај кога подносителот го пополнува барањето сам)/(in the case where the applicant fills the application by himself)

5. Information for the asylum granting procedure

Вид на постапката (редовна/итна) / Type of procedure (regular/urgent)	
Рок за донесување на одлука во постапката за признавање право на азил / Deadline for issuing decision in the asylum procedure	
Закажано интервју за азил/Scheduled asylum interview	
Други околности/Other circumstances	

Датум/Date:

Барател/Applicant

_____

_____

цело име и презиме и скратен потпис)
(name, surname and signature)

Изјава за согласност за користење на личните податоци/Statement for permission of use of personal data

Јас горепотпишаниот, со оваа изјава давам согласност Министерството за правда да ги користи, односно врши обработка на моите лични податоци, како и да ги чува во збирката на лични податоци, за целите на обезбедување секундарна правна помош најдоцна до три години по завршувањето на тековната година во која е постапено по моето барање, а потоа да бидат уништени согласно Законот за заштита на личните податоци. Го задржувам правото во секое време повлекувањето на согласноста да го дадам писмено или во било која друга форма. Оваа изјава ја давам доброволно.

I, the above signed, with this statement hereby give a permission to the Ministry of justice to use and process of my personal data as well to keep them in the personal data collection for the aims of providing secondary legal aid no later than three year after the end of the year in which my application was processed, and after that to be destroyed in accordance with the Law on Personal Data Protection. I maintain the right in any time to revoke this permission in written or any other form. I give this statement at free will.

Потпис/Signature: _____

Датум на прием на барањето за азил / Date of receipt of the application	
Статус на постапката по поднесеното барање / Status of proceedings	

Shtojca 14: Kërkesë për regjistrim në regjistrin e shoqatat e krijuara për të ofruar ndihmë juridike parësore

БАРАЊЕ ЗА УПИС ВО РЕГИСТАРОТ НА ЗДРУЖЕНИЈА ОВЛАСТЕНИ ЗА ДАВАЊЕ ПРИМАРНА ПРАВНА ПОМОШ

I. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА ЗДРУЖЕНИЕТО ПОДНОСИТЕЛ НА БАРАЊЕТО ЗА УПИС

1.1. Полн и скратен назив (доколку го има)	
1.2. Контакт информации:	
• Адреса	
• Контакт телефон	
• Електронска пошта	
• ЕМБС	
• Број на трансакциска сметка	
• Депонент банка	
1.3. Податоци за застапникот	
• Име и презиме	
• ЕМБГ	
• Контакт телефон	
• Електонска пошта	

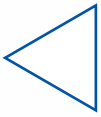
II. ПОДАТОЦИ ЗА УПИС НА ЗДРУЖЕНИЕТО ВО РЕГИСТАРОТ НА ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА ВО ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР НА РСМ

2.1. Број на решение	
2.2. Датум на Решение	
2.3. Регистар на други правни лица во кој е запишан подносителот на барањето (да се обележи соодветното поле)	☐ регистар на здруженија и регистар на сојузи ☐ регистар на фондации ☐ регистар на организациони облици на странските организации
2.4. Забелешка	

III. ПОДАТОЦИ ЗА ЛИЦЕТО КОЈ ЌЕ ЈА ДАВА ПРИМАРНАТА ПРАВНА ПОМОШ ВО ЗДРУЖЕНИЕТО

3.1. Име и презиме	
3.2. Контакт телефон	
3.3. Електронска пошта	
3.4. Број и датум на сертификат за положен правосуден испит	
3.5. Правен основ за ангажманот во здружението, број и датум	

IV. Цел на основање и дејствување на здружението согласно статутот

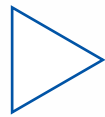
се наведува описно, со посочување на дајум на сѐаишуми)

V. Договор за осигурување на одговорност за можна штетат при давање примарна правна помош

5.1. Број на полиса	
5.2. Осигурувач	
5.3. Сума на осигурување	
5.4. Период на осигурување	

VI. ПОДАТОЦИ ЗА РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПРАВНА ПОМОШ ИЛИ ПРАВНО СОВЕТУВАЊЕ

6.1. Наслов на проектот	
• Донатор	
• Период на реализација	
• Цели на проектот	
• Резултати на проектот	
• Контакт лице од донаторот	
6.2. Наслов на проектот	
• Донатор	
• Период на реализација	
• Цели на проектот	
• Резултати на проектот	
• Контакт лице од донаторот	
6.3. Наслов на проектот	
• Донатор	
• Период на реализација	
• Цели на проектот	
• Резултати на проектот	
• Контакт лице од донаторот	

VII. Прилози

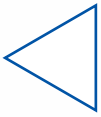
- Решение за упис во Централен регистар
- Фотокопија од Статут
- Правен основ за ангажманот на правникот во здружението
- Фотокопија од Сертификат/Потврда за положен правосуден испит
- Фотокопија од лична карта на ангажираниот правник
- Фотокопија од Полиса за осигурување
- Фотокопија од поднесени годишни даночни пријави за трите години пред годината на поднесување барање за упис во регистарот

VIII. Потврда

Потврдувам дека податоците во барањето се точни и целосни и дека ќе го известам Министерството за правда навремено за промените во податоците наведени во ова барање. Воедно се согласувам Министерството за правда да ги обработи моите лични податоци за целите на давање на примарна правна помош во согласност со Законот за бесплатна правна помош.

Датум _____ Место _____ МП _____
(потпис)

**Shtojca 15: Kërkesë për regjistrim në regjistrin e fakulteteve juridike të autorizuar
për të ofruar ndihmë primare juridike**

**БАРАЊЕ ЗА УПИС ВО РЕГИСТАРОТ НА ПРАВНИ ФАКУЛТЕТИ ОВЛАСТЕНИ ЗА
ДАВАЊЕ ПРИМАРНА ПРАВНА ПОМОШ**

ПОДАТОЦИ ЗА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ

1.1. Назив на правниот факултет	
1.2. Адреса	
1.3. Телефон	
1.4. Факс	
1.5. Електронска пошта	
1.6. Име и презиме на Ректор / декан	

ПОДАТОЦИ ЗА ПРАВНАТА КЛИНИКА

3.1. Назив на правната клиника	
3.2. Акт со која е формирана правната клиника како организациона единица	
3.3. Број на актот	
3.4. Датум на актот	
3.5. Забелешка	
3.6. Одговорно лице (ментор - раководител на правната клиника)	
3.7. Контакт податоци на менторот – раководителот на правната клиника (телефон и емаил адреса)	
3.8. Забелешка:	

Прилози

- Фотокопија од актот со која е формирана правната клиника како организациона единица
- Фотокопија од лична карта на ментор- раководител

Потврда

Потврдувам дека податоците во барањето се точни и целосни и дека ќе го известам Министерството за правда навремено за промените во податоците наведени во ова барање. Воедно се согласувам Министерството за правда да ги обработи моите лични податоци за целите на давање на примарна правна помош во согласност со Законот за бесплатна правна помош.

Датум _____ Место _____ МП _____

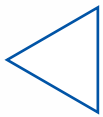
(потпис)

Shtojca 16: Evidenca e të dhënave në lidhje me ndihmën primare juridike

1. Ред.бр.	2. Датум на прием	3. Општи податоци за лицето кое добило примарна правна помош						4. Област на правното прашање										5. Форма на обезбедена примарна правна помош (со обележување на една или повеќе форми)						6. Забелешки
1		Име и презиме	Пол	Населено место и општина	Возраст	Етничка припадност	Контакт	Имотно правно	Соц. зашт. и осигнување	Заштита на деца и права	ПИО	Здравс. осигнув. и зашт.	Работни односи	Родово базирано и семејно	Статусни прашања	Заштита на чов. права	Други	ИПС за БЛП	ОПИ	ОПС	Комплетирање БЛП	Соостав формлари и обрасци	Соостав претставка и барања	
2																								
3																								

Shtojca 17: Evidenca e shpenzimeve për dhënie të ndihmës sekondare juridike nga avokati

Прилог

ТРОШКОВНИК ЗА ДАДЕНА СЕКУНДАРНА ПРАВНА ПОМОШ ОД АДВОКАТ

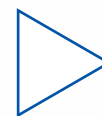
Име и презиме на адвокатот (седиште, општина), моб, Електронска пошта		
Број и датум на решение со кое е запишан во регистарот на адвокати за давање на правна помош		
Број и датум на потврда/решение со кое е назначен		
Име и презиме на корисникот на секундарна правна помош		
Датум на отпочнување и завршување на правната работа		
Ви на дадена правна помош	1. Застапување во сите степени на граѓански судски постапки 2. Застапување во сите степени во управни постапки 3. Застапување во сите степени во управни спорови 4. Застапување во постапка за расправање на оставина пред нотар. 5. Застапување пред извршител 6. Правна помош за жртва на кривични дела.	
Превземени дејствија	Износ за извршената работа согласно АТ	Износ намален за 30%
Состав на образложени поднесоци		
Застапување на одржани рочишта		

Датум и место
Прилог: документација

М.П.

Адвокат

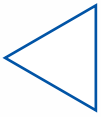

Literatura e shfrytëzuar:

1. Устав на Република Северна Македонија (донесен на 17 ноември 1991 година од Собранието на РСМ, Одлука за прогласување на амандманите I и II на Уставот на РСМ од 06 јануари 1991 година, Одлука за прогласување на амандманот III на Уставот на РСМ од 01 јули 1998 година, Одлука за прогласување на амандманите IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII и XVIII на Уставот на РСМ од 16 ноември 2001 година, Одлука за прогласување на амандманот XIX на Уставот на РСМ од 26 декември 2003 година, Одлука за прогласување на амандманите XX, XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX И XXX на Уставот на РСМ од 07 декември 2005 година, Одлука за прогласување на амандманот XXXI на Уставот на РСМ од 09 јануари 2009 година, Одлука за прогласување на амандманот XXXII на Уставот на РСМ од 12 април 2011 година, Одлука за прогласување на амандманите XXXIII, XXXIV, XXXV и XXXVI
<https://www.sobranie.mk/content/Odluki%20USTAV/UstavSRSM.pdf>
2. Закон за бесплатна правна помош (Службен весник на РСМ бр.199 од 30.09.2019 година) превземено од :
<http://www.slvesnik.com.mk/Issues/5bc3dddb65494d63b1ea3d641b183dd0.pdf> (пристапено на: 20.08.2019 год.)
3. Закон за кривичната постапка (Службен весник на РСМ бр.150 бр. 18.11.2010 година) , превземено од веб стр. www.pravo.org.mk , (пристапено на 21.08.2019 год.)
4. Официјална веб страна на Министерство за животна средина и просторно планирање www.moerrp.gov.mk , II Национален Извештај за имплементација на Архуската Конвенција на Република Финална верзија,
<http://www.moerrp.gov.mk/wp-content/uploads/2015/02/II-Nacionalen-Izvestaj-za-AK2007-mk-.pdf> (пристапено на: 22.03.2019 год.)
5. Народен Правобранител на Република Северна Македонија, официјална веб страна: [www. http://ombudsman.mk/](http://ombudsman.mk/), („Службен весник на РСМ бр. 60/2003 од 01.10.2003 година, Закон за Народен правобранител“) пристапено на: 18.09.2019 год.
6. (Закон за медијација („Службен весник на Република Македонија“ бр.188/13,148/15, 192/15 и 55/16)), превземено од официјалната веб страна на Министерството за правда на РСМ, <https://www.pravda.gov.mk/toc1/350> , (пристапено на: 19.09.2019)
7. Закон за парнична постапка (пречистен текст) (Објавено во Сл. Весник на РМ, бр.07 од 20.01.2011 година), превземено од <https://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2013/11/Zakon-za-parnichnata-postapka-20-01-2011-prechisten-tekst.pdf>, пристапено на: (20.09.2019 год)
8. Закон за општата управна постапка (Објавено во Сл. Весник на РМ, бр.145 од 23.07.2015 година), превземено од
<https://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2013/11/Zakon-za-opshtata-upravna-postapka-23-07-2015-so-primena-od-31.07.20161.pdf>
9. Закон за управните спорови („Службен весник на РМ“ бр.62/06) бр.62/06) Закон за изменување и дополнување на Законот за управните спорови („Службен весник на РМ“ бр.150/10) („Службен весник на РМ“ бр.150/10) Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.6 Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.75/2007 од р.75/2007 од 13.02.2008 година („Службен ве 13.02.2008 година („Службен ве („Службен весник на РМ“ бр.27/08) сник на РМ“ бр.27/08) сник на

РМ“ бр.27/08) Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.6 Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.231/2008 од р.231/2008 од 16.09.2009 година 16.09.2009 година („Службен весник на РМ“ бр.117/09) („Службен весник на РМ“ бр.117/09) („Службен весник на РМ“ бр.117/09) Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.6 Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.51/2010 од р.51/2010 од 15.12.2010 година 15.12.2010 година („Службен весник на РМ“ бр.171/10), превземено од официјалната веб страна на Министерството за правда на РСМ,

<https://www.pravda.gov.mk/Upload/Documents/ZUS-precisten%20tekst.pdf>

